

Sektör Raporları

MÜSTAKİL SANAYİCİ ve İŞADAMLARI DERNEĞİ

TEKSTİL VE DERİ SEKTÖR RAPORU 2013

2013-2023 DÖNEMİ TEKSTİL ve DERİ SEKTÖRÜ STRATEJİK YOL HARİTASI

MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ
Sütlüce Mah. İmrahor Cad. No: 28 34445 Beyoğlu-İSTANBUL
Tel: +90 212 222 04 06 Faks: +90 212 210 50 82
www.musiad.org.tr / musiad@musiad.org.tr

MÜSİAD Araştırma Raporları: 84

Tekstil ve Deri Sektör Kurulu Raporu 2013

Hazırlayan
Hikmet Baydar

Baskı ve Cilt
Mavi Ofset
BASIM YAYIN TİC. SAN. LTD. ŞTİ.

Organize Sanayi Bölgesi Eskoop Sanayi Sitesi
C1 Blok No: 25 İkitelli-İSTANBUL
Tel: (0212) 549 25 30 Fax: (0212) 549 26 84
www.mavioffset.com

Grafik Tasarım
Mehmet Kaman

Basım Yeri ve Tarihi
İstanbul, Temmuz 2013

ISBN 978-605-4383-29-0

©2013. Her türlü yayın hakkı MÜSİAD'a aittir. MÜSİAD'dan izin almak veya MÜSİAD kaynak gösterilmek suretiyle telif mevzuatı çerçevesinde alıntı yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

BAŞKANDAN.....	5
SUNUŞ.....	7
GİRİŞ.....	9
 Birinci Bölüm	
TÜRK DERİ, TEKSTİL VE KONFEKSİYON SEKTÖRÜNÜN	
MEVCUT VERİLERİNİN ANALİZİ	11
a. Üretim Analizi	11
b. Kapasite Kullanım Analizi	15
c. Üretici Fiyatları (ÜFE) Analizi	17
d. İhracat Analizi	19
e. Tekstil Ürünleri İmalatı Sektörü İstihdam, Ciro ve	
Piyasa Ağırlığı Gelişimi Analizi	22
 İkinci Bölüm	
TÜRK TEKSTİL VE KONFEKSİYON SEKTÖRÜNÜN	
ZAYIF VE GÜÇLÜ YANLARI	29
a. Güçlü Yanları	29
b. Zayıf Yanları	30
 Üçüncü Bölüm	
TÜRK DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İMALATI	
SEKTÖRÜNÜN ZAYIF VE GÜÇLÜ YANLARI	33
a. Güçlü Yanları	33
b. Zayıf Yanları	34
 Dördüncü Bölüm	
TÜRK TEKSTİL VE KONFEKSİYON SEKTÖRÜ	
İLE DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ SEKTÖRLERİNİN KREDİ	
GELİŞİMLERİNİN ANALİZİ	37
 Beşinci Bölüm	
ÖNERİLER	41
 Altıncı Bölüm	
SONUÇ	49

BAŞKANDAN

Türkiye ekonomisinin önemli bir yapıtaşı durumunda olan tekstil ve deri sektörü global ekonominin bir parçası olarak, dünyadaki değişimden yoğun bir şekilde etkilenmektedir. Sağladığı istihdam, katma değer yanında, ciro, kapasite kullanımı gibi ülkenin çok önemli makro ekonomik değerlerini de etkileyebilmektedir.

Tekstil ve deri sektörünün ekonomideki büyüklüğü nedeniyle sektördeki sorunların da makro ekonomik göstergelere yansımaları kaçınılmazdır. Kaldı ki sektörün geleceğe hazırlanması için gerekli dinamizm ve değişimin sağlanması sadece reel sektörün değil, kamu sektörünün de sorumluluğundadır.

Global durgunluk, rating ve kur savaşlarının konuşulduğu, global dengelerin ve ekonomik kutupların yer değiştirdiği global ekonomide değişime ayak uydurmak için çok hızlı ve koordineli hareket etme gereği her zamankinden çok daha fazla ortaya çıkmaktadır. Öyle ki global ticarette Çin, dünya sıralamasında birinci duruma yükselmiştir. Çin'in üretim gücü, düşük maliyetleri, değersiz para birimi ve rekabetçi fiyat verebilme gücü ile rekabet etmek sadece bir sektöre bırakılmayacak kadar önemli bir husustur. Türkiye markası oluşturmak, global pazarda daha üst sıralara yükselmek için tekstil ve deri sektöründe yapılması gereken çok fazla iş, alınması gereken çok fazla tedbir bulunmaktadır.

Son yıllarda dış ticaret kompozisyonunda büyük değişiklikler yaparak tüm dünyanın dikkatini üzerine çeken ve marka olma yolunda ciddi mesafeler kaydeden sektörün 2023 yılına hazırlanması, daha güçlü bir ekonomi için olmazsa olmazlarıdır.

MÜSİAD Tekstil ve Deri Sektör Kurulu'nun hazırladığı bu rapor hem sektörün bugünkü fotoğrafını çekmekte hem de 2023 hedeflerinin gerçekleştirilebilmesi için tüm kesimlere önemli mesajlar vermektedir.

Geleceğin Türkiye'si'nde önemli değişimlerle birlikte yer almak durumunda olan tekstil sektörünün hedeflere varabilmesi için önerilerde bulunmak amacıyla, objektif ve analitik bir yaklaşımla hazırlanan bu raporun hazırlanmasında katkıda bulunan tüm arkadaşlarımıza teşekkür ediyor, raporun sektör ve ülkemiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Nail Olpak

Genel Başkan

MÜSİAD

SUNUŞ

Tekstil ve deri sektörü ile ilgili verilerin bir araya getirilerek analiz edilmesi sonucu hazırlanan bu raporda amaç; sektörün 2023 hedeflerini yerine getirebilmesi için geçmiş ve bugünkü verilere dayanarak mevcut durumun tespit edilmesinin yanında, sektörün genel gidişatını netleştirmek ve bu eğilimle nereye gidebileceğini tahmin ederek yapılması gerekenleri ortaya koymaktır.

Geçmişte çok önemli değişimlere imza atan ve Türkiye ekonomisi için lokomotif görevi üstlenerek stratejik öneme haiz olan tekstil ve deri sektörü esnek ve dinamik yapısıyla son zamanlardaki değişime de hızla ayak uyduracaktır. Ciddi istihdam imkânları nedeniyle ülkemizin istihdam sorununun çözümüne önemli ölçüde katkı sağlayan tekstil ve deri sektörümüz, hızla artmaya devam eden nüfusumuzun istihdam edilmesinde de, büyümek suretiyle, gerekli imkânları sağlamalıdır. Bunun için tüm kamu ve özel sektör yöneticilerinin daha koordineli ve sağlıklı ilişkilerle sektörü yönlendirmesine ihtiyaç bulunduğundan, bakanlık veya müsteşarlık seviyesinde bir araya toplanması çok önemlidir.

Raporun detaylarında da görüleceği üzere, tüm ara mamul üretimi, hazır giyim ve konfeksiyon gibi nihai mamul düzeyinde üretim ve satış artmadığı takdirde yeterli performansı gösteremeyeceğinden, hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün performansının artırılması diğer yan ve alt sanayilerin performansının artırılması için çok önemli görülmektedir.

Dünyadaki değişimin bile baş döndürücü hızla yaşandığı günümüzde daha etkin, daha koordineli ve sonuç odaklı çalışmaların önünün açılabilmesi için bir dizi tespit ve öneri içeren bu raporun ülkemiz ve sektörümüze hayırlar getirmesini diliyorum.

Ahmet Yazıcı

Tekstil ve Deri Sektör Kurulu Başkanı
MÜSİAD

GİRİŞ

Bir sektörün stratejik yol haritasının en iyi şekilde oluşturulabilmesi için, sektörün içerisinde bulunduğu durum, genel gidişatı ve zayıf yanları iyi bir şekilde analiz edilmelidir.

Bu raporda da önce sektörün mevcut verileri değerlendirilmiş, sonra zayıf ve üstün yanları tespit edilmiş ve bu veriler ışığında 2023 hedeflerinin gerçekleştirilebilmesi için de nelerin yapılması gerektiği konusunda önerilerde bulunulmuştur.

Hedeflerin gerçekleşebilmesi önce piyasa düzenleyicilerin bu hedefe uygun koşul ve mevzuatı sağlamasına, sonra da sektörlerin bu düzenlemelere uygun olarak dersini iyi çalışmasına bağlıdır.

Sektörel dernek ve birlikler ile KOSGEB gibi kurumların işbirliği ve dayanışma içerisinde çalışabilmesi için gerekli eğitim ve sosyal aktivitelerin sektörler tarafından sağlanması, sektörlerin daha da başarılı olmaları için son derece önemlidir.

Gerek tekstil gerekse deri sektörlerimiz, uluslararası rekabette başarılı olarak hedeflerine varabilmek için önemli yapısal değişikliklere ihtiyaç duymaktadırlar. Bunun için gerekli know-how ve teknolojinin zamanında ve doğru olarak alınamaması, sistemleri işleten çalışan kalitesinin artırılmaması, hedeflere ulaşılmasını imkânsız hale getirebilir.

Bu rapor, hem durumu gözden geçirmemiz hem de hedeflere varabilmek için ödevlerimizi belirlememiz konusunda ışık tutmak amacıyla hazırlanmıştır. Firma başarısının sektör başarısı, sektör başarısının ise ülke başarısı olacağı unutulmamalıdır.

Çalışanların yönetime katkı sağlayabildiği, verimliliğin tespit ve analiz edilebildiği bir firma olmadıktan, tespit edilen verimliliği ödüllendirmedikten sonra ne çalışanları ne de sektörü büyük hedeflere koşturamayız.

Küçüğü tamamen sahiplenmek yerine büyüğü paylaşmak, dünya markaları oluşturmak için en büyük anahtar konumundadır.

Hikmet Baydar

Ekonomist

3. Göz Danışmanlık

Birinci Bölüm

TÜRK TEKSTİL VE KONFEKSİYON SEKTÖRÜNÜN MEVCUT VERİLERİNİN ANALİZİ

A. ÜRETİM ANALİZİ

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan üretim endeksi verilerine baktığımızda; Türkiye sanayi sektörünün aylık bazda üretim endeksinde son iki yıldır istikrarlı bir artış olduğu görülmektedir. 2011 yılı endeks verileri 2010 yılından, 2012 yılı verileri de 2011 yılından daha yüksek olarak gerçekleşmiştir. Bu verilerle son iki yıldır Türkiye sanayisinde istikrarlı bir üretim artışı olduğu görülmektedir. Aşağıda hem tablo hem de grafik olarak bilgiler bulunmaktadır.

Sanayi Üretim Endeksi 2005=100

İktisadi Faaliyetler	Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık Ortalama
Toplam Sanayi	2010	99,3	99,5	115,8	113,3	117,6	120,3	120,1	115	113,9	129	116,8	136,2	116,4
	2011	118,4	113,4	128,1	123,4	127,2	128,7	128,5	119,4	127,6	138,7	126,7	141,3	126,8
	2012	120,2	118,5	131,4	125,4	134,7	132,1							
İmalat Sanayi	2010	95,3	97,3	114,5	112,3	116,5	118,6	115,9	108,9	111,3	129,1	115,7	135,9	114,3
	2011	115	111,6	126,7	122,7	126,9	127,9	124,3	114,4	125,6	138,5	124,7	139,7	124,8
	2012	115,5	115,1	128,9	124,6	134,3	130,2							
Tekstil Ürünleri Sanayi	2010	77,7	80,5	93,7	91,1	92,1	90,4	92	82,8	82,5	98,1	82,9	94,4	88,2
	2011	87,6	83,3	93,4	89,4	89	88,7	81,9	80,1	87,9	97,4	83,9	95,5	88,2
	2012	86,4	84,3	95,8	94	98,2	93,9							
Giyim Eşyaları Sanayi	2010	88,2	87,5	92,8	93,4	90,4	96,9	101,3	95	82,2	90,3	84	106,6	92,4
	2011	94,3	88,2	91,5	90,7	93,3	101,3	97,4	93,6	84,6	90,8	81,2	95,3	91,8
	2012	84,0	84	92,4	88,7	93,1	97,2							
Deri ve İlgili Ürünleri İmalatı	2010	85,7	90,1	103,5	124,7	105,7	116,7	113,1	106,4	107,3	126,5	108,5	126,2	109,5
	2011	104,4	98,3	121,1	123,9	135,1	146,1	114,2	111,7	120	122,7	104,9	112,9	117,9
	2012	107,9	121,5	131,2	120,1	122,2	121,5							

Aşağıdaki grafiğe bakıldığında; 2011 yılı Mart-Ağustos ayları arasında tekstil ürünleri imalat endeksinin 2010 yılı aynı dönemin genel olarak altında kaldığını görüyoruz.

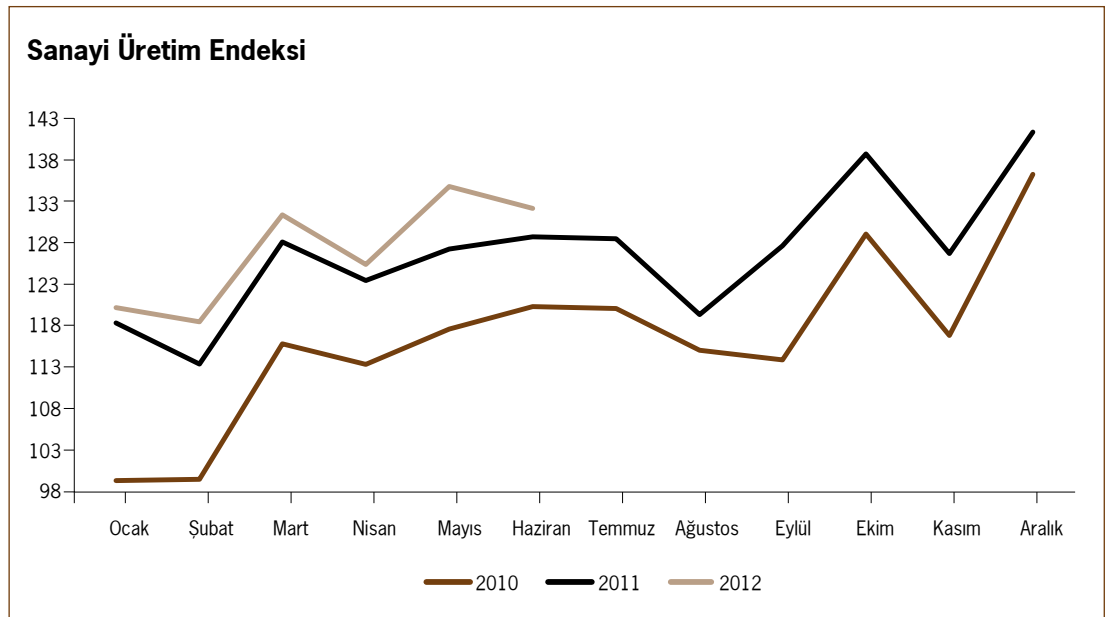
2012 yılı Haziran ayına kadar olan verilere bakıldığında genel olarak hem 2010, hem de 2011 yılına göre daha yüksek bir üretim endeksi karşımıza çıkmaktadır.

Burada önemli olan nokta şudur: Tekstil sektörü üretim endeksi, Türkiye genel verileri kadar istikrarlı bir artış içerisinde bulunmamakta olup, 2011 yılında dönem dönem bir önceki yıldan daha düşük endeks seviyelerinde üretim gerçekleştirilmiştir. Ocak ayı hariç 2012 yılı aylık bazda verileri ise diğer iki yıldan da iyi görünmektedir.

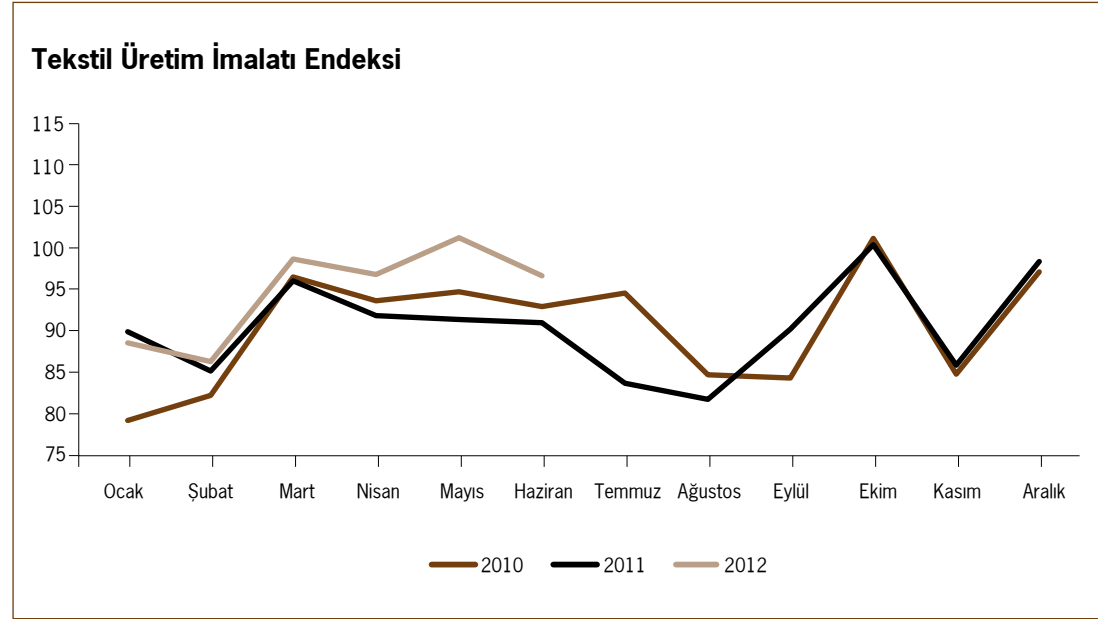
Yandaki grafik verilerine baktığımızda; düzenli ve istikrarlı bir büyüme trendinde olmayan tekstil sektöründeki bu dalgalanmanın sektöre ciddi zarar verebileceği, özellikle yatırım yapmış ve büyüme kararı vermiş işletmelerin düşük kapasite ile çalışmalarına neden olabilecek bir yapı ortaya koydukları görülmektedir.

Bu veriler ışığında yüksek sabit maliyet, rekabet avantajına zarar verebilir. Diğer verilere baktığımızda bu durumu daha net göreceğiz. Üretim verileri şimdilik 2023 hedefinin belirlenmesinde sektörün önündeki sıkıntıların görülmesi açısından önem arz etmektedir.

Şunu unutmamakta fayda var: Her düşük üretim dönemi, hedefin tutturulması için daha hızlı büyüme hedefi konulması zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir.

Kaynak: www.tuik.gov.tr

Kaynak: www.tuik.gov.tr

Aşağıdaki tabloya baktığımızda; 2005 yılından bugüne aylık ve yıllık bazda endeks gelişimi net bir şekilde görünmektedir.

2009 yılının üretim endeksi anlamında 2005 yılından bugüne en kötü yıl olduğu ve daha yeni yeni toparlanma emareleri görülmeye başladığı, ancak yukarı doğru önemli bir ivmenin gerçekleşmediği görülmektedir.

Tekstil Ürünleri İmalatı Sektörü Üretim Endeksi 2005=100

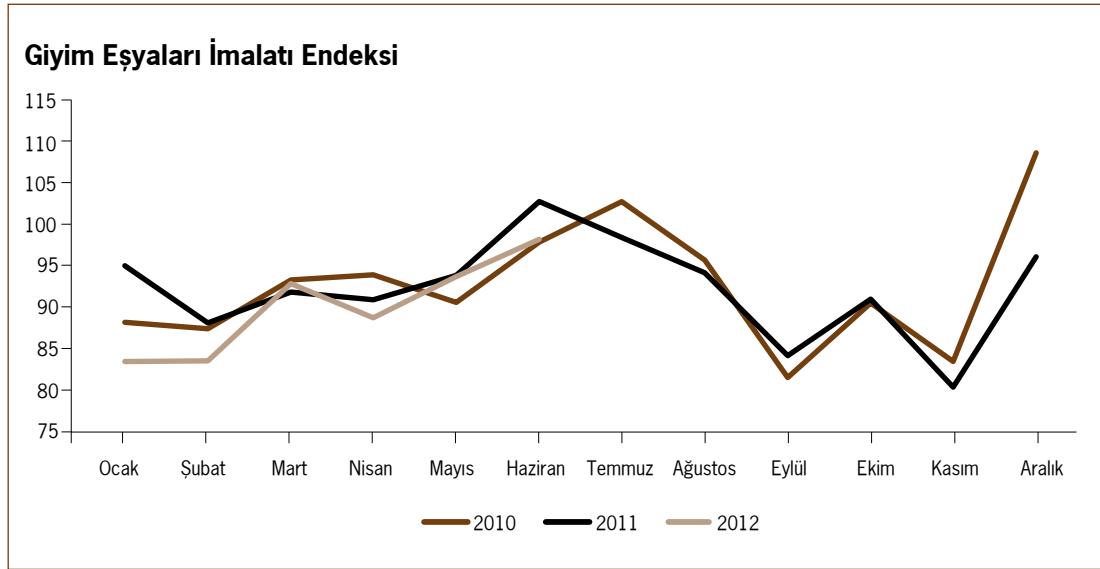
Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık Ortalama
2005	89,7	95,2	105	98	101,3	103,5	96,1	95,3	106,8	107,1	97,3	104,8	100
2006	82,4	93,6	106,1	99,1	104,2	109,7	102	102,5	107,2	101,5	109,3	103,6	101,8
2007	94	95,2	107,8	100,9	107,4	105,2	100,6	100,8	102,3	101,2	108,1	88,5	101
2008	93,6	91,9	96,1	94,1	93,9	90,9	89,8	85	88,7	89	87,1	66,6	88,9
2009	65,5	63,7	74,3	75,5	76,6	81,3	82,9	78	78,8	92,7	81,3	87,9	78,2
2010	77,7	80,5	93,7	91,1	92,1	90,4	92	82,8	82,5	98,1	82,9	94,4	88,2
2011	87,6	83,3	93,4	89,4	89	88,7	81,9	80,1	87,9	97,4	83,9	95,5	88,2
2012	86,4	84,3	95,8	94	98,2	94,1	91	-	-	-	-	-	92,0

Kaynak: www.iso.org.tr

Aşağıdaki grafik, giyim eşyalarının 2010 Ocak ayından bugüne üretimdeki durumunu gözler önüne sermektedir.

Görüleceği üzere, 2010 ve 2011 yılı üretim endeksleri aşağı yukarı aynı seviyelerdedir. 2012 yılı üretim endeksi de son 2 yıllık gelişmelerden farklı bir tablo sergileyebilir.

memektedir. Giyim eşyaları endeksi maalesef herhangi bir yükseliş trendi içerisinde bulunmamaktadır. Kaldı ki 2005 yılını 100 olarak baz alan bu endekslemede 2005 yılının altında bir veri, sektörün geleceğinin ciddi boyutta sorgulanmasına yol açmaktadır. Kısacası 2005 yılından yedi yıl sonra endeks 2005 yılı üretim endeksinin altında bir seyir sürmektedir.

Kaynak: www.tuik.gov.tr

Aşağıdaki tablo İstanbul Sanayi Odası'na düzenlenmiş olup 2005 Ocak ayından 2012 yılı Temmuz ayına kadar aylık ve yıllık ortalamalarda giyim eşyaları imalat sektörü üretim istatistiklerini göstermektedir. Burada da 2009 yılının üretim endeksi bazında dip olduğu ve daha sonra bir miktar toparlanma olsa da henüz istenen seviyeden çok uzak olduğu görülmektedir.

Giyim Eşyaları İmalatı Sektörü Üretim Endeksi 2005=100

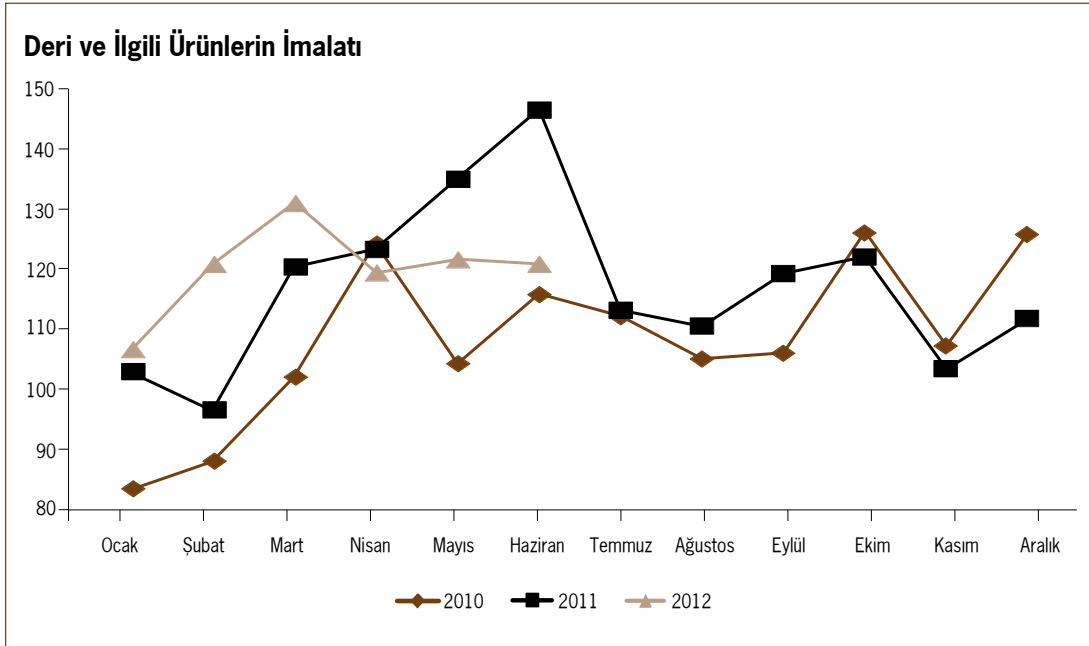
Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık Ortalama
2005	98,8	98,6	100,5	86	86,6	106,9	102,4	93,7	99,7	106,4	98,8	121,6	100
2006	87,2	95,3	106,5	88,8	90,9	104	103,6	97,5	97,4	87,8	99,7	110,9	97,5
2007	95,3	96,7	109,3	98	102,6	111,2	116,7	105,8	94,6	94,6	108,4	103,6	103,1
2008	102,1	99,2	96	88,1	91,6	92,9	97,4	95,4	90,7	85	96,4	84,9	93,3
2009	88,7	77,3	80,4	79,8	80,4	91,1	91,6	83,4	79,5	87,6	89,6	94,9	85,4
2010	88,2	87,5	92,8	93,4	90,4	96,9	101,3	95	82,2	90,3	84	106,6	92,4
2011	94,3	88,2	91,5	90,7	93,3	101,3	97,4	93,6	84,6	90,8	81,2	95,3	91,8
2012	84	84	92,4	88,7	93,1	96,6	100,5	-	-	-	-	-	91,3

Kaynak: www.iso.org.tr

Bu veriler ışığında 2023 hedefi için sektörde üretim anlamında ciddi sıkıntılar olduğu ve uzun vadeli üretim artışını destekleyecek stratejiler üretilmesine şiddetle ihtiyaç bulunduğu görülmektedir.

Aşağıdaki grafik, deri ve ilgili ürünlerin imalatında son üç yıl içerisinde nasıl bir seyir izlendiğini bize göstermektedir.

2012 yılının ilk üç ayında 2010 ve 2011 yılına göre daha iyi bir üretim performansı ortaya koyan deri ve ilgili ürünlerin imalatında Nisan 2012 ayından itibaren diğer yıllardaki aynı aylara göre üretim daha düşük endekslerde gerçekleşmeye başlamıştır.

Kaynak: www.tuik.gov.tr

B- KAPASİTE KULLANIM ANALİZİ

Tekstil sektöründe, kapasite kullanım oranı 2008 yılında ortalama % 78,7 olarak gerçekleşmişken, daha sonraki yıllarda bu oranın bir daha yakalanamadığı gözlemlenmektedir. 2012 yılının Nisan ayından itibaren aylık bazda değerler son beş yılda gerçekleşen aylık bazda değerlerin üzerinde olsa da hâlâ rekabetçi bir maliyet oluşturmaktan çok uzaktır. % 77 seviyesindeki kapasite kullanımı, teknolojiyi kullanma kabiliyeti yüksek olan bu sektör için son derece düşük bir düzeydir. Bu nedenle sabit maliyetlerin toplam maliyet içerisindeki payı daha da yükseldiğinden rekabetçi fiyat çıkarmak zorlaşmaktadır.

Tekstil Ürünleri İmalatı Sektörü Kapasite Kullanım Oranları

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık Ortalama
2007	77,6	78,4	79,2	79,1	79,4	80,4	79,2	79,6	79	80	78	74,7	78,7
2008	71,3	71,7	69,8	71,6	72,6	72,6	70,9	72,5	71,4	71,1	69,8	64,6	70,8
2009	59,9	59,2	62,5	64,1	68,3	67,9	69	70	71,6	71,6	74,4	72,2	67,6
2010	72,3	72,7	75,9	77,5	77,7	78,6	77,8	78,9	78	78,3	80	80,1	77,3
2011	77,6	79,3	78,7	77,5	78	75,9	73,8	73,9	75,1	76,4	76,8	76	76,6
2012	75,3	75,3	75,3	78,5	79	79,2	79,7	78,5	-	-	-	-	77,6

Kaynak: www.iso.org.tr

Aşağıdaki tablo, giyim eşyaları imalatı sektörü kapasite kullanım oranlarını göstermektedir. Bu tabloda da tekstil sektörünün genelinde bulunan sorunlar aynen yer almaktadır. % 77 civarında bir oran, yüksek maliyetler nedeniyle rekabetçi fiyat vermenin önünde önemli engeller oluşturmaktadır.

Giyim Eşyaları İmalatı Sektörü Kapasite Kullanım Oranları

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık Ortalama
2007	79,5	79,9	77,9	73,1	76	78,7	78	77,1	76,2	75,3	78,2	77,5	77,3
2008	76,4	75,1	72,8	70,8	72,4	75,3	74,7	74,8	73,2	71,4	70,5	68,5	73
2009	64,4	66,2	63,8	62,1	66,4	66,9	69,3	70,8	70,6	71,3	72,5	72,8	68,1
2010	72,1	72,4	72,6	74,2	75,7	75,1	78,6	76,3	76,1	75,5	77,6	78	75,3
2011	78,2	78	78,1	76,6	74,6	77,3	76	74,5	76,8	75,9	74,3	77	76,4
2012	76,1	76,6	76,5	79,3	78,6	77,9	79,2	77,3	-	-	-	-	77,7

Kaynak: www.iso.org.tr

Yukarıdaki tablo 2009 yılında kapasite yönünden sektörde en kötü dönem olduğunu, daha sonra hafif toparlanma sürecine geçildiğini göstermektedir.

Aşağıdaki tabloya baktığımızda, deri ve ilgili ürün imalatında kapasite kullanım oranlarının değişimini 2011 ve 2012 yılları aylık bazda görebilmekteyiz. Tabloda da görüleceği üzere deri ve ilgili ürünlerin imalatında 2012 yılının ilk üç ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre daha yüksek kapasite kullanım oranı görülmektedirken, daha sonraki aylarda bu oranın genel olarak 2011 yılının aynı ayının altında olduğu karşımıza çıkmaktadır. Tekstil sektörünün aksine son dönemde deri ve ilgili ürün imalat sektöründe kapasite kullanım oranı, 2012 yılının ikinci altı ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre düşüş göstermiştir.

İkili Sektörlere Göre Kapasite Kullanım Oranı (Ağırlıklı Ortalama - %)

Sektörler (Nace Rev. 2)		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Toplam İmalat	2011	74,6	73	73,2	74,9	75,2	76,7	75,4	76,1	76,2	77	76,9	75,5
	2012	74,7	72,9	73,1	74,7	74,7	74,6	74,8	74,3	74	74,9	74	73,6
Tekstil Ürünlerinin İmalatı	2011	77,6	79,3	78,7	77,5	78	75,9	73,8	73,9	75,1	76,4	76,8	76
	2012	75,3	75,3	75,3	78,5	79	79,2	79,7	78,5	77,8	79,1	78,9	79
Giyim Eşyalarının İmalatı	2011	78,2	78	78,1	76,6	74,6	77,3	76	74,5	76,8	75,9	74,3	77
	2012	76,1	76,6	76,5	79,3	78,6	77,9	79,2	77,3	78,1	78	77,5	78
Deri Ve İlgili Ürünlerin İmalatı	2011	71,4	69,9	68,4	71,9	74,5	70,1	67,8	67,6	72,4	71,7	67,1	71,4
	2012	71,8	72	71,1	71,2	71,5	70,9	69,5	68,5	69,1	66,2	66,9	67,9

Kaynak: www.tuik.gov.tr

C-ÜRETİCİ FİYATLARI (ÜFE) GELİŞİMİ ANALİZİ

Tekstil Ürünleri İmalatı Sektörü Üretici Fiyatları Endeksi 2003=100

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2003	93,7	94,7	96,8	98,5	99,1	99,2	99,3	100,2	101,4	103,7	106,5	106,9
2004	107,5	107,5	106	108,5	114,1	114,5	113,4	113,7	115,9	118,9	119,1	116,4
2005	115,2	113,8	112,6	114,3	113,5	111	108,1	111,6	110,7	111,6	111,9	109,5
2006	110,3	111,7	111,6	112,2	115,7	123,2	123,9	122,8	125	125,5	126,9	124,6
2007	125,5	127,1	126,1	127,1	125,5	125,9	122,4	123,7	121,5	122,8	121,2	123
2008	122,1	125,0	128,1	130,6	130,1	130,1	129,9	128,7	129,4	133,7	140,8	140,3
2009	139,4	139,4	140,5	138,8	137	138,4	141,5	139,7	140,6	141,6	141,9	144
2010	145,9	146,5	148,7	148,9	151,3	153	153,5	153	153,6	158	162,2	168,6
2011	175,5	184,3	189,7	192,2	190,8	190,7	188,5	189	190,7	193,8	190,6	189,5
2012	187,7	185,8	187,2	187,1	186,9	184,8	184	182,9	-	-	-	-

Kaynak: www.iso.org.tr

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere; tekstil sektöründe son yıllarda önemli bir maliyet artışı söz konusudur.

Bu değişimin özellikle ciro verileri analizinde dikkate alınması gerekecektir. Çünkü nominal bazda ciro artışı oluyormuş izlenimi gelebilir. Oysa maliyetlerin yükselmesi nedeniyle neredeyse iki katına yakın artan bir maliyetle mevcut cirolar yapılabilmektedir. Böyle bir veri nedeniyle adet, ton vb. verilerle ciroları incelemek daha anlamlı olacaktır.

Giyim Eşyaları İmalatı Sektörü Üretici Fiyatları Endeksi 2003=100

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2003	95,8	96,6	99,8	100,6	101,9	102,2	99,4	98,9	99,4	103,1	103,7	98,5
2004	100,6	99,5	98,6	99,3	105	110,4	108,6	109,9	102,3	104,2	103,9	102
2005	96	99,2	103,6	105,5	110,3	106,4	106	103,6	107,8	108,9	107,5	104,2
2006	102,5	99,6	103,5	105,1	106,9	106,8	105,5	107,3	113,5	119,1	115,4	113,9
2007	109,7	116,5	114,3	118,6	115,1	112,5	114,5	109,9	120,3	123,3	125,6	125
2008	116,4	120,6	117,9	120,1	117,3	117,8	113,3	114,8	123,7	124,6	124,9	125,1
2009	121,4	123	117,9	118	122,9	127,3	124,6	124,9	124,9	127,7	129,5	126,4
2010	125,9	126,2	124,6	125,8	122,1	121,6	120,8	121,5	122,7	121,9	123,9	127,4
2011	125,6	128,4	127,3	126,9	131,9	131,7	132,1	133	134,9	136,8	139	137,9
2012	131,3	135,4	130	133,7	133,7	132,7	132,6	135,2	-	-	-	-

Kaynak: www.iso.org.tr

Yukarıdaki tablo giyim eşyaları imalatı sektörünün ÜFE değerlerinin gelişimini bize göstermektedir. Bu tabloya göre; giyim eşyaları üreten firmaların fiyatlarında % 50 seviyesine yakın artış meydana geldiği görülmektedir. Bu değişim kâr marjının artmasından ziyade pamuk gibi hammadde fiyatlarının yükselmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Aşağıdaki tabloda sektörlere göre üretici fiyat endeksi ve değişim oranları görülmektedir. Bu tabloya göre; Türkiye genelinde bir önceki yılın aynı ayına göre Aralık 2012 ayında % 2,45 oranında ÜFE artışı yaşanmışken, bu oran tekstil ürünleri imalatında % -1,64, giyim eşyası imalatında % 5,76 ve deri ürünleri imalatında % 1,61 olarak karşımıza çıkmaktadır. Giyim eşyasındaki fiyat artışı Türkiye genelinin çok üzerindedir.

Sektörlere Göre Üretici Fiyatları Endeksi ve Değişim Oranı (%) (2003=100), Aralık 2012

Sektörler ve alt sektörler	Sınıflama Kodları	Ağırlıklar (%)	Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	Oniki aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	Endeks
Genel Toplam		100,00	-0,12	2,45	2,45	6,09	209,28
Tekstil ürünleri imalatı	17	5,32	-0,01	-1,64	-1,64	-1,49	186,36
Giyim eşyası imalatı	18	2,27	1,26	5,76	5,76	2,81	145,86
Deri ürünleri imalatı	19	0,73	0,39	1,61	1,61	7,29	173,90

Kaynak: www.iso.org.tr

Deri sektörüne baktığımızda ise 12 aylık ortalamada % 7,29 oranında enflasyon yaşandığını, Aralık 2012 ayında bir önceki yılın aynı ayına göre % 1,61 fiyat artışı gerçekleştiğini görüyoruz. Deri sektöründe ÜFE artışı tekstil sektörünün % -1,49 değişiminin aksine önemli bir artış gerçekleştirmiştir.

D-İHRACAT ANALİZİ

Tekstil Ürünleri İmalatı Sektörü İhracat (1.000 Dolar)

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık Toplam
2003	521.283	387.136	527.221	496.772	578.660	562.672	613.377	602.379	619.938	693.661	602.119	635.947	6.841,165
2004	668.014	466.333	643.262	611.498	613.667	631.472	724.910	631.912	726.244	754.355	727.188	799.207	7.998,061
2005	595.984	653.925	741.647	708.853	682.161	697.452	748.149	736.054	827.461	810.733	739.630	800.656	8.742,704
2006	551.700	679.083	772.232	678.560	733.168	799.238	754.355	771.729	900.385	780.183	924.222	920.937	9.265,791
2007	688.796	771.681	887.584	790.523	845.923	898.844	899.075	947.569	995.641	1.010.947	1.168.567	899.482	10.804,633
2008	927.094	956.033	955.728	940.550	1.006.775	926.452	1.008.339	962.235	1.085.808	908.768	957.119	688.135	11.323,038
2009	703.508	611.360	652.538	706.023	694.526	755.343	871.835	821.447	848.712	1.060.574	952.153	881.319	9.559,339
2010	790.444	765.768	851.197	853.971	789.708	833.312	978.953	872.915	937.199	1.135.185	979.333	1.144.290	10.932,274
2011	959.245	957.755	1.065.197	1.115.785	1.036.169	1.106.265	1.167.182	1.161.371	1.046.124	1.190.344	1.036.656	1.078.319	12.920,412
2012	941.941	979.641	1.111.340	982.304	1.050.203	1.065.213	1.078.604	-	-	-	-	-	7.209,247

Kaynak: www.iso.org.tr

Yukarıdaki tablo bize tekstil sektöründe ihracatın ne yönde geliştiğini tarihsel bir yapı içerisinde göstermektedir. Bu verilere baktığımızda; sektörün USD cinsinden ihracatı 2003 yılında 6,8 milyar USD değerinden, 2011 yılında 12,9 milyar USD değerine yaklaşık 2 kat artış göstermiştir. 2007 yılından sonra sektör ihracatında artış ivmesi tamamen durmuş, yatay seyrinde hareket etmeye başlamıştır.

Giyim Eşyaları İmalatı Sektörü İhracat (1.000 Dolar)

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık Toplam
2003	705.872	549.699	720.752	655.756	720.878	684.455	761.707	702.461	630.152	707.612	615.189	699.363	8.153,895
2004	885.225	638.224	854.456	764.984	711.644	760.993	914.452	711.736	729.621	757.224	697.611	913.982	9.340,151
2005	796.301	858.672	952.255	849.876	755.558	855.346	909.443	799.367	813.954	772.073	682.958	878.946	9.924,749
2006	670.778	817.666	954.538	783.300	807.315	925.674	923.378	861.701	849.568	697.067	868.059	1.016.025	10.175,068
2007	781.332	918.405	1.081.280	923.093	988.209	1.100.387	1.054.530	1.038.437	950.543	894.563	1.096.137	967.911	11.794,828
2008	1.061.566	1.091.978	1.083.158	999.474	1.031.836	988.670	1.103.509	979.252	922.180	700.444	829.608	712.074	11.503,751
2009	876.080	727.833	736.767	754.717	748.795	823.096	908.504	789.980	672.194	872.777	830.440	862.104	9.603,289
2010	854.116	855.296	922.905	910.336	819.072	878.990	1.024.654	827.271	764.332	935.705	804.769	1.020.433	10.617,877
2011	933.340	965.426	1.066.457	1.053.338	915.729	1.088.619	1.172.921	1.044.754	719.228	905.945	787.926	979.741	11.633,424
2012	907.109	1.003.287	1.166.250	967.248	1.000.774	1.082.921	1.064.777	-	-	-	-	-	7.192,366

Kaynak: www.iso.org.tr

Yukarıdaki tablo bize giyim eşyaları imalat sektörünün, ihracat gelişimini göstermektedir. Verilere bakıldığında giyim eşyaları sektörü ile tekstil sektörü ihracat verilerinin birbirlerine çok yakın olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumda giyim dışı diğer sektörlerin ihracat verileri sanki hiç yokmuş gibi bir kanaat oluşmuştur. Örneğin havlu, bornoz, ev tekstili vb. veriler genel toplamda görülmüyor gibi bir intiba uyanmıştır. Daha detaylı verilere ulaşıldığı takdirde sebebi de analiz edilecektir. Şimdilik giyim eşyaları üretiminde de ihracatın USD bazında yatay seyre geçerek artış ivmesini tamamen kaybettiğini söylemekle yetinelim.

Deri sektörüne baktığımızda; aşağıdaki tablo bize Türkiye İhracatçılar Meclisi tarafından derlenmiş ihracat verilerini 2012 ile 2011 yılını karşılaştırmalı olarak göstermektedir.

	(X1000 \$)	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
2012	İl. Sanayi	8.663,177	9.278,845	10.557,375	9.505,389	9.822,427	9.832,750	8.984,999	8.769,238	9.327,783	9.684,919	10.308,570	9.634,807	114.370,279
2011	İl. Sanayi	7.926,246	8.510,415	9.905,789	10.095,120	9.309,263	9.696,640	9.766,223	9.244,400	8.827,850	9.711,197	8.623,268	9.837,555	111.453,967
2012	Tekstil ve Hammaddeleri	585.068	634.989	722.404	645.910	680.981	636.235	580.334	613.458	693.892	663.451	766.850	626.129	7.849,702
2011	Tekstil ve Hammaddeleri	606.827	627.615	733.005	757.100	695.638	675.633	623.638	615.514	628.128	700.216	631.670	650.979	7.945,964
2012	Deri ve Deri Mamulleri	89.790	103.613	150.196	122.723	128.162	139.326	161.917	137.299	146.944	134.760	157.573	132.766	1.605.069
2011	Deri ve Deri Mamulleri	89.242	101.715	112.330	113.094	112.831	132.547	153.335	152.714	107.140	139.256	100.839	164.551	1.479,594
2012	Halı	132.684	148.773	166.442	167.716	172.038	155.002	164.713	161.430	168.110	188.514	197.565	188.954	2.011,941
2011	Halı	101.352	105.021	121.291	132.538	134.667	132.886	134.004	145.109	135.949	169.752	152.721	163.361	1.628,652
2012	Hazır Giyim ve Konfeksiyon	1.226,924	1.303,179	1.477,227	1.216,170	1.287,274	1.396,841	1.402,493	1.299,438	1.366,687	1.285,811	1.442,570	1.383,486	16.088,099
2011	Hazır Giyim ve Konfeksiyon	1.297,698	1.289,244	1.414,220	1.393,248	1.288,370	1.470,287	1.606,698	1.493,102	1.102,976	1.309,085	1.152,442	1.336,367	16.153,737

Kaynak: www. tim.org.tr

Tabloda da görüleceği üzere; deri ve deri mamulleri sektörü 2011 yılında 1.479.594,000 dolar ihracat yapmışken, 2012 yılında 1.605.069,000 dolar değerinde ihracat gerçekleştirmiştir. Tabloda hazır giyim ve konfeksiyondaki ciro düşüşü de ayrıca dikkat çekicidir.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından hazırlanan aşağıdaki tabloda ihracatın miktar bazında değişimleri gösterilmektedir. 2011 ve 2012 yılı karşılaştırmasını yapabildiğimiz bu tablodan miktar bazında önemli ipuçları elde edebilmekteyiz.

Yukarıdaki tabloya dikkatlice bakıldığında; deri, bavul, saraçlık ve ayakkabı ihracatının miktar bazında 2011 yılının ilk 3 ayında bir önceki yıla göre % 7,2, ikinci 3 ayında % 13,1, üçüncü 3 ayında % 15,2 ve son çeyreğinde % 15,7 artmıştır. 2012

yılında ise bu artış daha da büyük bir ivme kazanarak; 2011 yılına göre ilk çeyrekte % 35,4, ikinci çeyrekte % 21,8, üçüncü çeyrekte % 16,9 ve son çeyrekte % 11,1 olmak üzere ortalama % 24,3 oranında önemli bir artış sağlamıştır. Miktar bazında bu artış Türkiye geneli olan % 18,1'in üzerine çıkmıştır.

İhracat Miktar Endeksi Bir Önceki Yılın Aynı Ayına, Çeyreğine ve Bir Önceki Yıla Göre Değişim Oranları (2003=100), 2011-2012

Sektörler ve Alt Sektörler			3 Aylık Çeyrekler								
[ISIC Revize 3]			Yıllar								
			2012	2011				2012			
				I	II	III	IV	I	II	III	IV
	Genel	18,1	8,6	1,6	9,5	5,8	14,4	23,2	21,4	13	
17	Tekstil ürünleri	8,5	4,6	4,2	5,7	-0,8	8	8,6	7,6	10,4	
18	Giyim eşyası	9,7	0	-4,7	-1	-1,4	11,7	14,4	8,9	2,9	
19	Deri, bavul, saraçlık ve ayakkabı	24,3	7,2	13,1	15,2	15,7	35,4	21,8	16,9	11,1	

Kaynak: TÜİK.

Bunun yanında giyim eşyaları sektörüne bakıldığında, 2011 yılında bir önceki yıla göre miktar bazında bütün çeyreklerde artış sağlayamamışken, 2012 yılında tüm çeyreklerin 2011 yılına göre artışla sonuçlanması ümit vericidir. Özellikle 2012 yılının ikinci çeyreğindeki % 14,4 artış dikkat çekicidir. Ancak artışın son çeyreğe doğru düşüşe geçmesi de soru işaretleri yaratmaktadır.

İhracat Miktar Endeksi Bir Önceki Yılın Aynı Ayına, Çeyreğine ve Bir Önceki Yıla Göre Değişim Oranları (2003=100), 2011-2012

Sektörler ve Alt Sektörler			3 Aylık Çeyrekler								
[ISIC Revize 3]			Yıllar								
			2012	2011				2012			
				I	II	III	IV	I	II	III	IV
	Genel	1	27,8	18,6	9,3	-2	-2,1	0,4	1,4	3,2	
17	Tekstil ürünleri	-15,1	21,4	9,3	-6,5	-19,6	-23,3	-23,1	-10,6	-0,6	
18	Giyim eşyası	-23,7	41,3	17,3	7	-25,6	-24,6	-31	-28,4	-0,5	
19	Deri, bavul, saraçlık ve ayakkabı	-7,4	30,9	21,2	8,5	11	-6,9	-11,4	-6,9	-6,5	

Kaynak: TÜİK.

Yukarıdaki tablo sektör bazında miktar açısından yapılan ithalatların durumunu göstermektedir. Giyim eşyasında miktar bazında 2012 yılında bir önceki yıla göre % 23,7 düşüş göstermesi, bu konuda alınan tedbirlerin etkisini göstermektedir. Söz konusu azalış Türkiye'nin kronik sorunu haline gelen cari açığın azaltılması yönünde etkide bulunmuştur. Deri sektöründe ve tekstil ürünleri sektörlerinde de miktar bazında ithalatta daralma görülmektedir.

2011 yılının ilk dönemlerinde görülen ciddi ithalat artışları 2012 yılında yerini daralmaya bırakmıştır. Söz konusu veriler şunu göstermektedir; ürün olması ancak hammadde olmaması nedeniyle yerli tüketim, ithal ürün yerine yerli ürünlere yönelmiştir ve bunun yanında yerli ürünlerin kalitesi yurtdışıyla rekabet etmeye başlamıştır.

E- TEKSTİL ÜRÜNLERİ İMALATI SEKTÖRÜ İSTİHDAM, CİRO VE PİYASA AĞIRLIĞI GELİŞİMİ ANALİZİ

Tekstil Ürünleri İmalatı Sektörü Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri

Yıllık Değerler	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi)	398.627	407.489	409.128	403.614	402.580	373.617	323.706
Ciro (TL)	31.383.188,430	35.666.015,464	35.771.339,241	40.902.481,658	42.479.391,280	40.502.125,366	37.369.915,300
Üretim Değeri (TL)	30.534.849,090	34.477.208,083	33.810.159,593	38.685.155,075	40.588.484,453	38.260.550,358	35.013.149,203
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	7.792.715,302	8.578.811,388	6.862.870,284	8.498.863,863	7.965.730,786	8.136.424,142	7.914.867,327

Yıllık Sanayi Ve Hizmet İstatistikleri Oran Ve Değişimler

Yıllık Değişimler (%)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi)	-	2,22	0,4	-1,35	-0,26	-7,19	-13,36
Ciro (TL)	-	13,65	0,3	14,34	3,86	-4,65	-7,73
Üretim Değeri (TL)	-	12,91	-1,93	14,42	4,92	-5,74	-8,49
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	-	10,09	-20	23,84	-6,27	2,14	-2,72
Sektörün Ekonomi İçindeki Ağırlığı (%)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi)	6	5,4	4,6	4,3	4,1	3,7	3,4
Ciro (TL)	4,2	3,4	3	3	2,7	2,3	2,3
Üretim Değeri (TL)	7	6,2	5,1	4,9	4,6	3,8	3,6
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	5,4	4,9	3,7	4	3,4	3	3,1
Sektörün Toplam Sanayi İçindeki Ağırlığı (%)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi)	16,9	15,8	14,8	14	13,5	12,2	11,6
Ciro (TL)	11,6	10,4	9,4	8,9	8,5	6,9	6,8
Üretim Değeri (TL)	11,6	10,4	9,3	8,8	8,4	6,7	6,8
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	11,7	10,7	9,3	9,8	8,7	7,4	7,5
Sektörün İmalat Sanayi İçindeki Ağırlığı (%)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi)	18,3	16,9	15,8	15	14,5	13,1	12,4
Ciro (TL)	13,6	12	10,9	10,3	9,7	8,1	8,3
Üretim Değeri (TL)	13,6	12,1	10,8	10,2	9,8	8	8,3
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	13,8	12,8	11,4	11,4	10,1	8,7	9,3

Kaynak: www.iso.org.tr

Yukarıdaki tablo tekstil ürünleri imalatı sektörünün 2003 yılından bugüne nasıl bir gelişme gösterdiğini tüm açıklığıyla ortaya koyan, son derece önemli ipuçları içeren bir tablodur.

2003 yılında 398.627 kişi istihdam eden sektör 2005 yılına kadar 409.489 kişiye kadar istihdam artışı sağlamış, ancak 2005 yılından itibaren istikrarlı olarak sektörde çalışan kişi sayısında düşüş gerçekleşmiştir. Elimizdeki son veri 2009 yılı için bu sayının 323.706 olduğudur.

Görüldüğü gibi 2003 yılındaki seviyenin altında bir istihdam yaratan sektörde bu durumun sebepleri iyi irdelenmelidir. Örneğin, sektör cirolarındaki ve üretimdeki düşüşe bağlı bir istihdam düşüşü müdür, yoksa daha teknolojik üretim nedeniyle istihdam ihtiyacı mı azalmıştır soruları iyi araştırılmalıdır.

Yukarıdaki analizlerimizden de hatırlanacağı üzere 2009 yılı, sektör kapasite kullanımının en kötü olduğu yıldır. Üretim endeksi verilerinin 2005 yılına göre daha düşük seviyede kaldığı sektörde istihdam alanında yaşanan bu düşüş, sektördeki üretim ve kapasite kullanım verileriyle tek başına açıklanmayacak kadar kötü bir istihdam verisinin daha modern üretime geçilmesi, işgücü verimliliğinde artış ile açıklanması daha muhtemel görünüyör. İleride bu veriler analiz edilecektir.

Tablonun ciro gelişimi bölümüne baktığımızda; 2003 yılında 31.383.188,430 TL ciro yapan tekstil ürünleri imalatı sektörü, 2007 yılına kadar ciro artışını istikrarlı bir şekilde sürdürmüş ve 2007 yılında 42.479.391,280 TL ciro rakamına ulaşmıştır. 2007 yılından itibaren ciro rakamlarında düşüş yaşayan sektörde son veri 2009 yılı için 37.369.915,300 TL ciro gerçekleşmiştir. Bu veriler bize istihdamdaki düşüşün daralmayla değil daha teknolojik makine parkına sahip olmasıyla açıklanacağını göstermektedir. Buna rağmen, 2007 yılından sonra gerçekleşen düşüş sektörün geleceği hakkında daha olumlu olmamızı engellemektedir.

Sektörün üretim değerindeki gelişimine baktığımızda; 2003 yılında 30.534.849,090 TL üretim değerine sahip sektörde 2007 yılında 40.588.484,453 TL seviyesine çıkılarak rekor kırılmış, daha sonra ciro düşüşüne bağlı olarak 2009 yılında 35.013.149,203 TL'ye kadar gevşemiştir.

Burada dikkatimizi çeken önemli nokta 2003 yılında 31.383.188,430 TL ciro yapmak için 30.534.849,090 TL maliyete katlanmak zorunda kalan sektör, 2009 yılında 37.369.915,300 TL ciro için 35.013.149,203 TL maliyete katlanmıştır. Bir önceki analizimizde istihdamın düştüğünü dikkate alırsak sektör verimliliğinin arttığını, daha katma değeri yüksek ürünlere yönelme olduğunu, üretim değerine göre ciroya bakıldığında kâr marjlarının da 2003 yılına göre arttığını gözlemliyoruz.

Sektörün ekonomi içindeki büyüklüğüne baktığımızda; 2003 yılında toplam ücretli çalışanın % 6'sını istihdam eden sektör, 2009 yılında sadece % 3,4'ünü istihdam eder hale gelmiştir. Ekonomideki toplam cironun 2003 yılında % 4,2'sine sahipken, 2009 yılında bu oran % 2,3 seviyesine düşmüştür. Toplam üretimin 2003 yılında % 5,4'ünü sağlarken 2009 yılında % 3,1'ini gerçekleştirmiştir. Sektörün toplam sanayi istihdamı içerisinde 2003 yılında sahip olduğu % 16,9 payı 2009 yılında % 11,6'ya, ciro içerisindeki payı % 11,6'dan % 6,8'e, üretim değeri % 11,6'dan % 6,8'e düşmüştür. Tüm bu veriler Türkiye'ye göre kıyaslandığında büyüme hızında ciddi bir gerileme gösterdiği anlamına gelmektedir.

İmalat sanayi ile karşılaştırmasında da bunlardan farklı bir sonuçla karşılaşmıyoruz. 2003 yılında tekstil ürünleri imalat sektörünün, imalat sanayinin toplam istihdamı içerisindeki payı % 18,3 seviyesindeyken, 2009 yılında % 12,4'e inmesi, imalat sanayi içerisinde aldığı ciro payının da 2003 yılında % 13,6 seviyesinden, 2009 yılında % 8,3'e inmesi de imalat sektörü içerisinde de gerilediğini göstermektedir.

2012	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos
Üretim Endeksi	86,4	84,3	95,8	94	98,2	94,1	91	-
Kapasite Kullanım Oranı	75,3	75,3	75,3	78,5	79	79,2	79,7	78,5
Üretici Fiyat Endeksi	187,7	185,8	187,2	187,1	186,9	184,8	184	182,9
İhracat (1.000 dolar)	941.941	979.641	1.111.340	982.304	1.050.203	1.065.213	1.078.604	-
İthalat (1.000 dolar)	393.915	417.755	467.977	420.357	496.446	453.206	510.810	-
Dış Ticaret Hacmi (1.000 dolar)	1.335.856	1.397.397	1.579.317	1.402.661	1.546.649	1.518.419	1.589.414	-
Dış Ticaret Açığı / Fazlası (1.000 dolar)	548.026	561.886	643.363	561.947	553.758	612.007	567.794	-
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	239,1	234,5	237,5	233,7	211,5	235,0	211,2	-

Kaynak: www.iso.org.tr

Yukarıdaki tablo bize aylık bazda 2012 yılında sektördeki son gelişmeleri göstermektedir. Burada kapasite kullanım oranlarında nispeten iyileşme olduğu ve cari açık sorunun çözümünde tekstil ürünleri imalatı sektörünün olumlu katkısı olduğu görülmektedir. Çünkü sektör ithal ettiğinden fazla ihracat yapmaktadır. Üretim endeksindeki olumlu artış da 2012 yılının sektör için daha iyi geçtiğini göstermektedir.

Aşağıdaki tablo da bize yıllık bazda tekstil ürünleri imalatı sektörünün nereden nereye geldiğini göstermektedir. 2003 yılına göre 2 kat artan ihracat ve ithalat, yine 2003 yılına göre daha düşük seviyede gerçekleşen istihdam ve % 20 seviyelerinde artan ciro aşağıdaki tabloda açıkça görülmektedir.

Aşağıdaki tablo bize giyim eşyaları imalatı sektörünün sanayiyle kıyaslamasını ve gelişimini göstermektedir. Ücretli çalışan sayısı 2003 yılında 348.559 iken 2009 yılında 339.145 kişiye düşmüştür. Ciro ise 20.156.341,222 TL'den 27.047.427,693 seviyesine, üretim değeri ise 19.955.323,257 TL'den 25.759.986,202 seviyesine yükselmiştir. Ciro % 35 artarken maliyetlerin % 25 artması kârlılığın arttığını göstermektedir. Bu sonuçlar bize daha az emek yoğun ve daha kreatif olma yolunda sektörde önemli gelişmeler olduğunu göstermektedir. 2008 yılına göre 2009 yılında ciroda yaşanan düşüş, maliyetlerin düşmesinin fiyatlar üzerindeki etkisinden kaynaklanmaktadır.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Üretim Endeksi	-	-	100	101,8	101	88,9	78,2	88,2	88,2	92
Kapasite Kullanım Oranı	-	-	-	-	78,7	70,8	67,6	77,3	76,6	77,6
İhracat (1.000 dolar)	6.841,165	7.998,061	8.742,704	9.265,791	10.804,633	11.323,038	9.559,339	10.932,274	12.920,412	7.209,247
İthalat (1.000 dolar)	3.094,036	3.786,308	3.974,375	4.226,822	5.316,839	5.093,383	4.345,440	6.058,596	6.880,909	3.160,465
Dış Ticaret Hacmi (1.000 dolar)	9.935,201	11.784,368	12.717,079	13.492,614	16.121,472	16.416,422	13.904,778	16.990,870	19.801,321	10.369,712
Dış Ticaret Açığı/ Fazlası (1.000 dolar)	3.747,129	4.211,753	4.768,329	5.038,969	5.487,794	6.229,655	5.213,899	4.873,678	6.039,503	4.048,781
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	221,1	211,2	220	219,2	203,2	222,3	220	180,4	187,8	228,1
Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi)	398.627	407.489	409.128	403.614	402.580	373.617	323.706	-	-	-
Ciro (Bin TL)	31.383,188	35.666,015	35.771,339	40.902,482	42.479,391	40.502,125	37.369,915	-	-	-
Üretim Değeri (1.000 TL)	30.534,849	34.477,208	33.810,160	38.685,155	40.588,484	38.260,550	35.013,149	-	-	-
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (1.000 TL)	7.792,715	8.578,811	6.862,870	8.498,864	7.965,731	8.136,424	7.914,867	-	-	-

Sektörün ekonomi ve toplam sanayideki payının 2003 yılının altında kalması, Türkiye büyümesine göre ortalama büyüme seviyelerinin altında büyüme performansı sergilediğini göstermektedir. Burada sektördeki ciddi değişimin ve global durgunluğun da çok büyük etkisi olduğu göz ardı edilmemelidir. Özellikle Avrupa hedef pazarında satın alma gücünün hızla düşmesi, eksi büyüme verilerinin açıklanması, işsizliğin hızla yükselmesi, bu pazarlara satış konusunda zorluklar yaşanmasına neden olmuştur. Bunun yanında teknoloji yoğun üretime ve katma değeri yüksek ürünlere geçilmesi ciro üzerinde, yapılanma süreci nedeniyle olumsuz etki yaratmış görünüyor. Alternatif pazarlar konusunda daha verimli çalışmalara ihtiyaç duyan sektör dış pazarlarda kaliteli Türk malı imajının oluşturulması konusundaki lokomotif rolünü hala sürdürmektedir.

Giyim Eşyaları İmalatı Sektörü Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri							
Yıllık Değerler	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi)	348.559	393.840	379.793	386.398	409.795	400.677	339.145
Ciro (TL)	20.156.341,222	23.233.804,357	22.783.522,898	25.895.215,674	28.083.589,607	29.149.537,677	27.047.427,693
Üretim Değeri (TL)	19.955.323,257	22.499.927,318	22.198.093,736	24.755.453,733	27.217.724,768	27.715.744,332	25.759.986,202
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	5.124.750,104	5.205.150,543	4.034.545,754	4.786.848,738	5.057.691,412	5.600.690,931	4.970.639,612

Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri Oran ve Değişimler							
Yıllık Değişimler (%)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi)	-	12,99	-3,57	1,74	6,06	-2,23	-15,36
Ciro (TL)	-	15,27	-1,94	13,66	8,45	3,8	-7,21
Üretim Değeri (TL)	-	12,75	-1,34	11,52	9,95	1,83	-7,06
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	-	1,57	-22,49	18,65	5,66	10,74	-11,25
Sektörün Ekonomi İçindeki Ağırlığı (%)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi)	5,2	5,2	4,2	4,1	4,2	4	3,6
Ciro (TL)	2,7	2,2	1,9	1,9	1,8	1,7	1,6
Üretim Değeri (TL)	4,6	4	3,4	3,1	3,1	2,7	2,7
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	3,6	3	2,2	2,3	2,2	2,1	1,9
Sektörün Toplam Sanayi İçindeki Ağırlığı (%)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi)	14,8	15,2	13,7	13,4	13,8	13,1	12,1
Ciro (TL)	7,5	6,8	6	5,7	5,6	4,9	4,9
Üretim Değeri (TL)	7,6	6,8	6,1	5,6	5,6	4,9	5
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	7,7	6,5	5,5	5,5	5,5	5,1	4,7
Sektörün İmalat Sanayi İçindeki Ağırlığı (%)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ücretli Çalışan Sayısı (Kişi)	16	16,4	14,7	14,4	14,8	14	13
Ciro (TL)	8,7	7,8	6,9	6,5	6,4	5,8	6
Üretim Değeri (TL)	8,9	7,9	7,1	6,5	6,6	5,8	6,1
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	9,1	7,8	6,7	6,4	6,4	6	5,8

Kaynak: İSO.

İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliğince yapılan bir çalışmaya göre deri ve deri ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmaların maliyet yapısı aşağıda yer alan iki tabloda gösterilmektedir. Buna göre üretim faktörleri arasında en fazla payı hammadde alırken işçilik ikinci sırada yer almaktadır.

İstanbul ve Çevresi Deri Sektörü Maliyet Araştırması					
Maliyet Kalemleri	Deri İşleme	Deri Giyim	Saraciye	Ayakkabı	Ortalama
	Firma Sayısı: 9	Firma Sayısı: 54	Firma Sayısı: 20	Firma Sayısı: 20	
Ana Hammadde (%)	61	69	42	51	56
Tali Hammadde ve Aksesuar (varsa ve dikkate değerse, tela, astar, fermuar, düğme, kimyevi madde, çit çit, kürk vs.) (%)	18	5	14	13	12
Direkt İşçilik (Üretimle ilgili işçi ücretleri, SSK Primleri v.s. toplamı) (%)	11	15	26	22	19
Finansman ve Amortisman Giderleri (makina ve bina amortismanı kredi faizleri, vade farkları v.s. toplamı) (%)	3	4	7	5	5
Diğer Maliyet Unsurları (idari giderler, pazarlama giderleri, enerji, su, aydınlatma giderleri, v.b. toplamı) (%)	6	8	11	9	8
Toplam	100	100	100	100	100

Kaynak: Sanayi Genel Müdürlüğü.

İkinci Bölüm

TÜRK TEKSTİL SEKTÖRÜNÜN GÜÇLÜ VE ZAYIF YANLARI

a. Güçlü Yanları

- Coğrafi konum,
- Teknik, sosyal, idari know-how,
- Örgütlü ve etkin yapı,
- Tam entegrasyon, üretim zinciri/paket servisi (full package),
- Genç nüfus/nitelikli işgücü,
- İnsan ve çevre sağlığına uygun üretim ve standardizasyon (konfeksiyon),
- AB Gümrük Birliği,
- STA tercihli ticaret anlaşmaları pazara giriş,
- Hızlı teslimat,
- Esnek üretim,
- Lojistik,
- Gelişmiş bir tekstil terbiye sektörünün olması,
- Makine parkının yeni olması,
- Organize perakendeciliğin gelişiyor olması,
- Organik pamukta dünya liderliği.

b. Zayıf Yanları

- Bürokrasi ve özel sektör arasındaki sürdürülebilir işbirliğinin, koordinasyonun kurumsallaştırılamaması,
- Tekstil sektörünün envanterinin ve yol haritasının çıkartılamamış olması,
- Sektör içerisinde alt sektörler arasında koordinasyonun ve işbirliğinin yeterli şekilde sağlanamaması,
- Üretim sürecinin maliyetlerinin yüksekliği, rekabetsizliği (enerji, SSK primleri, finansman maliyetleri, istihdam vergileri, KDV),
- Türkiye'ye haksız ithalat yoluyla gelen malların maliyetlere etkisi ve kapasite kullanım oranının düşmesi, sabit giderlerin artması,
- Teknoloji + Ar-Ge + eğitim politikasının eksikliği ve kalitesinin yetersizliği,
- Tekstil makinelerinde ve kimyasallarında dışa bağımlılık,
- AB pazarına bağımlılık,
- Markalaşma faaliyetlerinin yetersizliği,
- Şirketlerin ölçek yetersizliği,
- Tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin yetersizliği,
- Pamuk üretiminin desteklenmemesi,

Kaynak: Sanayi Genel Müdürlüğü - Tekstil, Hazır giyim, Deri ve Deri ürünleri Sektörleri Raporu (2010).

Yukarıda görüldüğü gibi sektörün güçlü ve zayıf taraflarını ortaya koyan raporda son derece önemli konulara değinilmiştir.

Öneriler bölümümüzde açıkça ifade edeceğimiz gibi zayıf noktaları ortadan kaldıracı faaliyetlerle ilgili yol haritaları oluşturmak ve adım adım gerçekleşmesini sağlamak sektördeki değişimi sağlıklı bir şekilde tamamlamak için kilit rol üstlenmektedir.

Sanayi Genel Müdürlüğünce hazırlanan sektör raporunda özellikle aşağıdaki tespitler sektörü daha iyi analiz etmek için iyi algılanmalıdır.

“Tekstil, deri ve hazır giyim sektörünün karşı karşıya bulunduğu sorunlar yatay ve dikey bir yapı arz etmektedir. Yatay anlamdaki sorunlar yalnızca bu sektörü değil aynı zamanda ekonominin diğer tüm unsurlarını da etkileyen, yalnızca bu sektöre yönelik geliştirilecek müdahalelerle düzeltilemeyecek nitelikte olanlardır. Özellikle makro-ekonomik dengelerin ana unsuru olan ve serbest piyasa koşullarında belirlenen ‘faiz oranları’, ‘döviz kurları’, ‘enerji fiyatları’, ‘asgari ücret’ ve ‘sosyal güvenlik

primi' gibi unsurlar daha üst stratejiler ile çözüm getirilebilecek konular olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye'de bu sektörün geneli günümüzde olgunluk dönemine girmiştir. Sektör geçmişte gelişmiş ülkelerde olgunluk dönemine girerken üretim Türkiye'ye kaymaya başlamış ve sektör Türkiye'de gelişme dönemini yaşamıştır. Ancak günümüzde daha düşük işgücü maliyetine sahip ülkelerin üretimde küreselleşmeyle birlikte dünya ticaretinden daha çok pay almaya başlaması, Türkiye'de sektörün olgunluk dönemine girmesine neden olmaktadır. Geçiş döneminin en iyi şekilde yönetilmesi ve değişen dünya rekabet şartlarına uyumun sağlanması Türkiye'de bu sektörün geleceğini ve aynı zamanda tüm ekonomiyi etkileyecektir.

Hassas bir yapı arz eden sektörün mevcut yapısı ile gelecekte daha iyi bir konumda olacağı tezini savunmak mümkün değildir. Bu anlamda küresel rekabet koşulları altında ve rakip ülkelerin sektöre tanıdığı pozitif katkılar göz önünde bulundurulduğunda, ülkemizde de sektörün rekabet edebilirliğinin takviye edilmesi ve dönüşümünün kolaylaştırılması gerekmektedir.

Ülkemiz istihdamında çok önemli bir yer işgal eden sektörü, fiyat-maliyet rekabetinden ziyade kalitenin rekabeti belirlediği, yüksek kalitede; moda, tasarım, marka ve bilgi bazlı ürünlerin üretildiği ve satıldığı bir yapıya dönüştürürken, sektörden orta vadede çıkmak zorunda kalacak iş gücünün yeniden istihdamının planlanması önem kazanmaktadır.”

Yukarıda belirtilen ifadeler, sektörde bir kabuk değişiminin zorunluluğunu, sektörün üstleneceği yeni misyonun katma değeri yüksek ve tasarım odaklı, Ar-Ge destekli, marka değeri yüksek yeni bir yüze ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir. Biz de bu düşünceyi aynen paylaşıyor ve elimizdeki makro ekonomik verilerin bu tezi onayladığını gözlemliyoruz.

Fransız Moda Enstitüsü (IFM) ile birkaç kuruluşun ortaklaşa hazırladıkları “Tekstil ve Hazır Giyim Sektöründe 2005 Ticaret Serbestisinin Etkileri” başlıklı raporun; işgücü, hammadde, ekipman ve pazarlama gibi faktörleri tablolara dayalı olarak detaylı bir şekilde analiz eden genel değerlendirmesine göre Çin, Türkiye ve Güney Kore en rekabetçi ülke konumunda olan ülkelerdir. Aşağıdaki tablolarda rekabet gücü değerlendirmesi, 0-5 arasında değişen bir puanlama sistemi ile yapılmıştır. Rekabet gücü göstergesi açısından bir ülke zayıf ise, 0'a yakın bir puan alırken, rekabet gücü yüksek olduğu alanlarda ise 5 ya da 5'e yakın bir değer almaktadır. Örneğin, işçilik ile ilgili faktörleri değerlendiren aşağıdaki tablodan Türkiye ve Hindistan'ı ele alırsak, işçi ücretinin Hindistan'da düşük olması, Hindistan açısından bir avantaj sağlamaktadır. Hindistan'ın bu faktör açısından rekabetçi olduğunu

gösteren değer olarak 5 puan verilirken, Türkiye’de işçi ücretlerinin yüksek olması, Hindistan’a kıyasla Türkiye için bir dezavantaj olup Türkiye’nin rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir. Bu alanda Türkiye’nin az rekabetçi olduğunu gösteren 2 puan verilmiştir.

İşçilik ile ilgili faktörler: Ülkelerin Avantaj durumları Avantajlar 0 (rekabet gücü zayıf), 5 (rekabetçi)

İşçilik ve know how	İşçilik Ücreti	Birim Maliyet	İşçi Sağlama	Operasyon Becerisi	Yönetim Becerisi	Örme/ Dokuma Bilgisi	Terbiye/ Boyama Bilgisi	Konfeksiyon/ Örme Bilgisi	Genel Ortalama
Çin	4	5	5	5	4	4	3	5	4
Hindistan	4	4	5	4	3	4	2	4	3
Pakistan	5	3	5	4	3	3	1	2	2
Bangladeş	5	3	5	4	3	2	1	4	2
Güney Kore	0	1	1	5	5	5	5	5	2
Türkiye	2	3	4	4	4	5	4	5	3
Bulgaristan	3	4	3	5	3	4	3	5	3
Romanya	3	4	4	5	3	3	3	5	3
Fas	2	3	4	4	3	2	2	4	2
Tunus	2	3	3	4	3	2	2	4	2

Avantajlar 0 (rekabet gücü zayıf), 5 (rekabetçi)

Hammadde ve Makineler	Pamuk Tedariki	Yün Tedariki	Suni Sent. Lifler Tedariki	Eğirme Makinaları	Dokuma Makinaları	Örme Makinaları	Terbiye/ Boyama Makinaları	Konfeksiyon Makinaları	Genel Ortalama
Çin	5	2	4	5	5	5	3	3	4
Hindistan	5	1	3	4	3	2	2	3	3
Pakistan	4	1	3	3	3	2	1	2	2
Bangladeş	2	1	1	2	1	2	2	1	
Güney Kore	1	1	4	4	5	4	5	5	4
Türkiye	5	1	3	4	5	5	4	4	4
Bulgaristan	3	1	2	1	2	2	3	3	2
Romanya	1	1	1	2	2	3	3	3	2
Fas	1	1	1	1	1	2	2	3	1
Tunus	2	1	1	1	1	2	1	3	1

Kaynak: Consolidated Report- “2005 T/C Liberalization” IFM and partners-February 2004

Avantajlar 0 (rekabet gücü zayıf), 5 (rekabetçi)

Pazarlama	Güvenli Teslim	Kalite Düzeyi	Uygunluk	Esneklik	Tasarım ve Moda Kapasitesi	AB’ye Coğrafi Yakınlık	Dil ve Kültür	Genel Ortalama
Çin	4	4	4	2	2	0	2	2
Hindistan	2	3	3	4	2	1	2	2
Pakistan	2	2	2	1	1	1	1	1
Bangladeş	2	3	3	1	1	1	1	1
Güney Kore	4	5	4	4	4	0	3	3
Türkiye	4	4	4	5	4	5	4	4
Bulgaristan	4	4	4	4	2	5	4	4
Romanya	4	4	4	3	2	5	4	4
Fas	3	4	3	4	2	5	4	3
Tunus	3	4	3	4	2	5	4	3

Kaynak: Consolidated Report- “2005 T/C Liberalization” IFM and partners-February 2004

Üçüncü Bölüm

TÜRK DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İMALATI SEKTÖRÜNÜN GÜÇLÜ VE ZAYIF YANLARI

a. Güçlü Yanları

- Deri üretimi, konfeksiyon, saraciye, ayakkabı üretimi, makine ve deri kimyasallarını kapsayan alanlarda yüksek tecrübe birikimi,
- Kürk süet üretiminde know-how sahibi ve dünya liderliği,
- Zig üretiminde yüksek bilgi birikimi ve dünyada ilk 5 arasında olmak,
- Altyapı yatırımlarının yeterli seviyede olması,
- Dünyada geliştirilen en son teknolojinin kullanılmakta olması ve bu teknolojiye ulaşma yetisi,
- Dünyanın tanınmış markalarına mal satma becerisi ve marka koleksiyonlarının büyük bölümünün Türkiye’de yapılıyor olması,
- Kürk süet ve videla üretimlerinde gelen talep farklılıklarına göre çok süratli olarak üretim hatlarında değişiklik yapabilme becerisi ve alt yapının buna uygun olarak kurulmuş olması. Genel olarak sektörel bazda yüksek fleksibilite gösterebilmesi,
- Büyüyen bir yurtiçi pazarın varlığı,
- Yetişmiş elemanların varlığı,
- Tabakhanelerde uygulama laboratuvarlarının kurulmuş olması,

- Saraciye, konfeksiyon, ayakkabı alt sektörlerinde yeterli sayıda imalatçı kuruluşu sahip olması,
- Üretilen ayakkabı kalitesinin giderek gelişmesi ve iyi bir seviyenin yakalanmış olması,
- Deri Organize Sanayi Bölgelerinin kurulmuş ve bölgelerde arıtma yatırımlarının yapılmış olması,
- Sektörün yıllar içinde defalarca, sektörel ve/veya ülkesel krizler yaşamış ve bu krizlerden çıkış yollarını bularak önemli bir kriz tecrübesine sahip olması,
- Tarihsel olarak önemli bir üretim kültürüne sahip olunması,
- Deri Tanıtım Grubu'nun kurulmuş ve uyum içinde çalışmalarına başlamış olması,
- Önemli bir yerli hayvan varlığının yıllar içindeki düşüşe karşın kritik oranın üzerinde varlığını sürdürmeye devam ediyor olması,
- Orta ve üst kalite ürün üretme yeteneği,
- Ayakkabı sektöründe küçük ölçek yatırımların 500 mil çift/yıl üretim kapasitesine sahip olması,
- Nüfus artışı sebebiyle gerekli istihdamın zor olmaması.

b. Zayıf Yanları

- Sektörel firmalar arası işbirliğinin tam tesis edilememiş olması,
- Kurulu kapasitenin standart üretim yapmaya uygun olmaması,
- Girdi maliyetlerinin (enerji, işçilik, hammadde gibi) nispeten bazı ülkelere göre (örn. Çin Halk Cumhuriyeti) yüksek olması,
- Devlet yardımlarının yeterli olmaması,
- Çok çeşitli hammaddeyle çalışılıyor olması, homojenite ve seleksiyonda ortaya çıkan zorluklarla mücadele etme zorunluluğu,
- Emek yoğun sektör yapısı,
- Genel sektörel finansman zorlukları,
- TL'nin 2001 devalüasyonu sonrasında uygulanan ekonomik politikayla aşırı değerli hale gelmesi ve dünya pazarlarında rekabet gücünün zayıflaması,
- Sektörün €/ \$ paritesine olan bağımlılığı,
- Direkt ve endirekt işçilik maliyetlerinin % 40 oranında yüksek seyretmesi,
- Ayakkabı imalatında saya ithalatına olan bağımlılık ve otomasyonun tam oturmamış olması,

- Videla pazarlamasında örgütlenme eksikliği ve bunun doğurduğu rekabet zayıflığı,
- Eleman yeterliliğine karşın uzmanlaşmış eleman eksikliği,
- Üniversitelerde pratik eğitimin üzerinde yeterince durulmaması ve müfredatın buna uygun yapılmaması,
- Eğitimde sektörel okul fazlalığının yaşanması,
- Kurumsallaşmanın gerçekleştirilememiş olması,
- Dünya pazarlarında tanıtımın az olması,
- Kayıtdışılığın sektörde yoğun bir şekilde yaşanması ve bunun yarattığı haksız rekabet,
- Ayakkabı imalatının ölçek olarak kapasite sorununa çözüm oluşturamaması,
- Vadeli piyasa işlemlerinin yaygın olmasının maliyet artışı yaratarak rekabet gücünü düşürmesi,
- Pazar bağımlılığı,
- Sektörel envanterin ve yol haritasının olmaması,
- Üretim sürecindeki maliyetlerin yüksekliği,
- Ar-Ge ve eğitim politikasının yetersizliği,
- Yurtiçinde elde edilen ham derilerin niteliklerinin istenen kalite düzeyinde olmamasıdır.

Dördüncü Bölüm

TÜRK TEKSTİL VE KONFEKSİYON SEKTÖRÜ İLE DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ SEKTÖRLERİNİN KREDİ GELİŞİMLERİNİN ANALİZİ

Sektörlerin kullandığı kısa vadeli krediler daha çok işletme kredisi olarak kısa vadeli ticaretin finansmanında kullanılmaktadır. Bu nedenle aşağıdaki tablo bize önemli ipuçları vermektedir. Aşağıdaki tabloda sektörlerin yurtdışından sağladığı kısa vadeli kredilerin dağılımını göstermektedir.

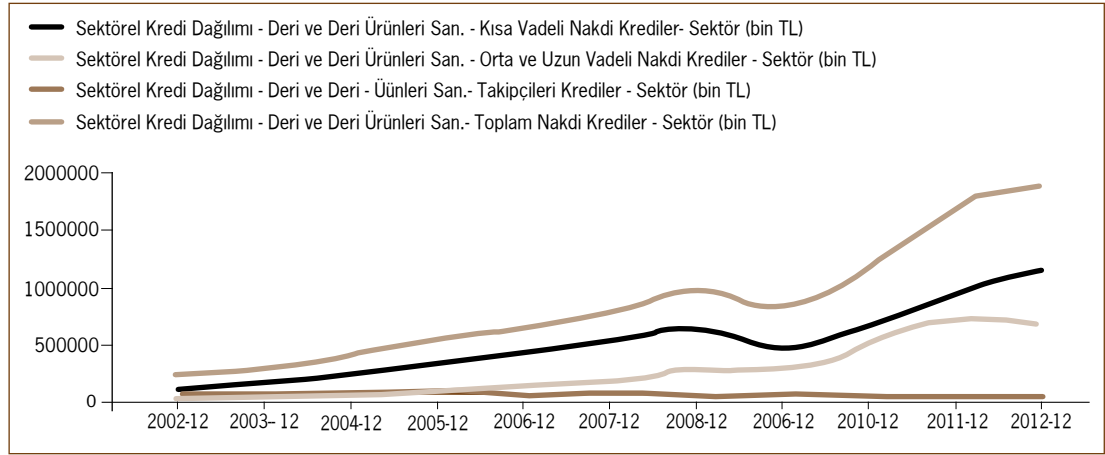
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kısa Vadeli Kredi Borcunun Sektör Dağılımı (2004-2012 Kasım) (*)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012-11
	10.184.670,873	13.307.652,974	10.762.065,892	8.586.160,553	10.645.948,943	6.634.298,128	19.222.586,638	25.739.041,536	31.722.981,181
SİNAİ SEKTÖRLER	954.617,017	605.142,655	748.203,446	620.833,665	924.699,525	420.865,869	839.401,792	1.013.783,393	1.447.752,494
C. İmalat	949.020,656	601.046,190	732.189,252	616.319,729	904.804,680	397.233,803	593.507,851	982.067,276	844.696,569
CB. Tekstil ve Giyim Eşyaları İmalatı	182.080,413	126.614,289	152.455,728	36.860,382	24.718,628	24.417,351	31.401,381	52.789,734	33.714,882
CC. Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	204.000	0	0	2.347.480	0	0	0	0	12.957

Kaynak: www.tcmb.gov.tr

Yukarıdaki tabloda da açıkça görüleceği üzere tekstil ve giyim eşyaları imalatında kısa vade dış kaynak kullanım önemli oranda düşerken, deri sektöründe neredeyse hiç kısa vadeli borçlanma gerçekleşmemektedir.

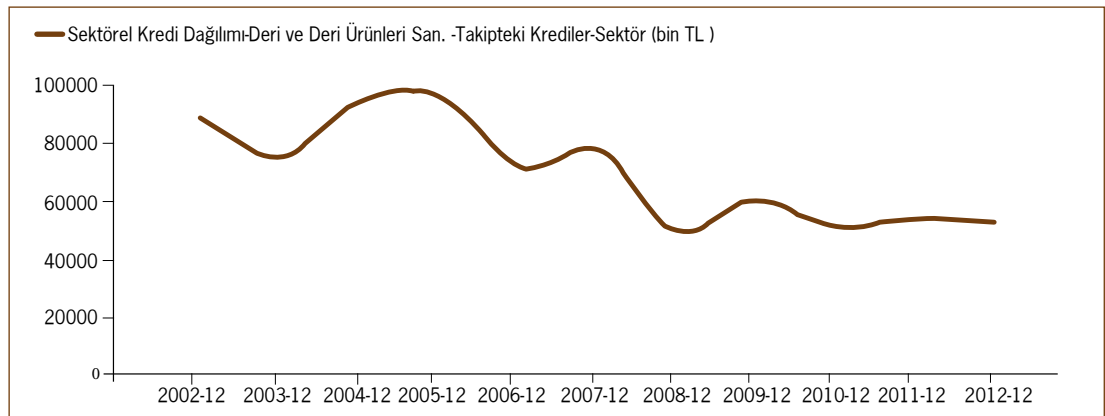
Bu durum sektörler ile dış finansman yolları arasındaki ilişkinin ne boyutta olduğunu açıkça göstermektedir. Uluslararası rekabet, kaynak kullanımında uluslararası kredi maliyetinin üstünde olmamayı gerektirdiğinden bu konudaki sağlıklı yapının giderilmesi gerekmektedir. Dış kaynak kullanımı özellikle ithalatın finansmanında kullanılabilir ve ihracatla kapatılarak işletme sermaye sıkıntısını ortadan kaldıracak bir enstrümandır.

Kaynak: www.bddk.gov.tr

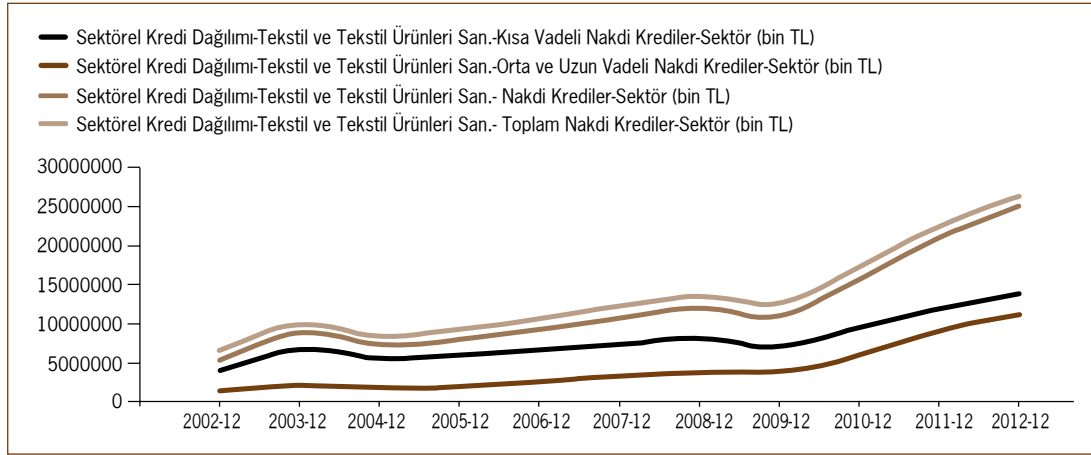
Yukarıdaki tablo bize 2002 yılı sonundan 2012 yılı sonuna kadar deri ve deri ürünleri sektöründe kullanılan kısa, orta ve uzun vadeli kredilerin zaman içerisindeki dağılımı ile sektörde takip edilen kredilerin durumu hakkında önemli bilgiler vermektedir.

Bu verilere göre deri ve deri ürünleri sektöründe 2009 yılında toplam kullanılan nakdi kredilerin 2 katı büyüklüğe ulaşılmış olması son iki yıl içerisinde kredi ile fonlamanın ne kadar arttığını göstermesi açısından önemlidir.

Kaynak: www.bddk.org.tr

Yukarıdaki tablo bize deri ve deri ürünleri sektöründe kullanılan kredilerin takibe düşüp düşmeme durumunu göstermektedir. 2009 yılından bu yana kullanılan nakdi kredilerin 2 katına çıkmasına rağmen takipteki kredi miktarlarının azalması sektörde kredi kullanımının eskiye göre daha sağlıklı hale geldiğini sektörün kredi geri ödeme kabiliyetinin arttığını bize göstermektedir.

Kaynak: www.bddk.gov.tr

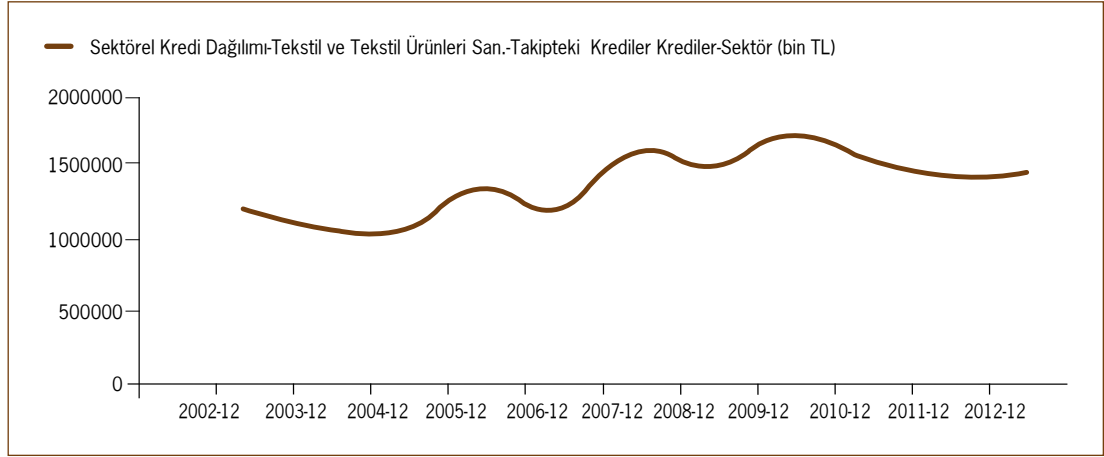
Tekstil sektörünün kredi kullanım durumuna bakarsak; aşağıdaki tablo bize sektörde kredi kullanımının 2009 yılına göre yaklaşık % 150 civarında arttığını göstermektedir. Bu durum sektördeki büyüme ve üretim kapasitesi artışıyla ters orantıda değişim gösterdiğinden sektörde risklerin daha da arttığını, özellikle nakit akışının ciddi şekilde takip edilmesi gerekliliğini ortaya koyduğunu bize açıklamaktadır.

Tekstil sektöründe kullanılan kredilerin ciddi boyutta artması nedeniyle, borsaya açılma, tahvil ihracı, risk sermayesi yatırım ortaklıklarıyla partnerlik oluşturulması gibi alternatif finansman kaynaklarına yönelme konusunda ciddi adımlar atılması gerekliliği daha önemli hale gelmiştir. Krediler firmaların nakit dengesizliklerinde önemli tehlikeler içerdiği halde, sermaye ortaklığı yoluyla finansman sağlamada bu konuyla ilgili bir risk bulunmamaktadır. Özellikle cari hesap ihracat yapan tekstil firmalarının krediler yerine bu tür araçlara yönelmeleri daha sağlıklı olacaktır.

Tekstil sektöründe kullanılan kredilerdeki artış üretime yansımamış olduğundan çok dikkatli olunmasını gerektiriyor. Bu durum 2023 hedeflerinde muhakkak daha ucuz ve alternatif dış kaynak yollarına ulaşma gereksinimi ortaya koymaktadır.

BDDK tarafından hazırlanan aşağıdaki tablo tekstil sektöründe takipteki kredilerin yıllar itibariyle seyrini göstermektedir. Sektörde 2006-2009 yılları arasında takipteki kredilerde ciddi oranlarda artış yaşanmış ve 2009 yılı sonunda rekor miktarda

kredi takibe düşmüştür. Daha sonra ise 2011 yılı sonuna kadar miktarda azalma olmuştur. Sektörde doğal bir ayıklama süreci yaşandığı çok net bir şekilde görülmektedir. 2011 yılından bu yana takipteki kredi miktarında bir değişme bulunmamaktadır.

Kaynak: www.bddk.gov.tr

Beşinci Bölüm

ÖNERİLER

Yukarıdaki tablolardan da görüleceği üzere; Türkiye tasarım ve moda konusunda listedeki diğer ülkelere göre rekabetçi konuma gelmiştir. Kalite düzeyi olarak da kaliteli ürün imajı oluşturmuş durumdadır. Esneklik konusunda tam puan alması ise sektörün değişime ne kadar hızlı uyum sağlayabileceğini göstermektedir. Bunun yanında işçilik ücreti ve birim maliyet konusunda sınıfta kalması firma bazında ölçeğin yeterince büyük olmamasından kaynaklanmaktadır.

Burada altını çizmemiz gereken konu, işçilik ücretlerinin düşürülmesinden ziyade ciro başına düşen işçiliği aşağı çekmenin yollarını oluşturmaktır. Bunun için daha seri ve teknolojik üretim ile firma ölçeğinin daha da büyütülmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Yukarıdaki verilerle de teyit edildiği üzere Sanayi Genel Müdürlüğünce hazırlanan sektör raporundaki aşağıda belirtilen saptamalar son derece önemlidir:

Tekstil sanayinde standart basit ürünlerin üretiminin sanayileşmekte olan ülkelere bırakıldığı, fakat yüksek katma değerli moda-marka ürünlerle, teknik tekstillerin araştırılıp, geliştirilip üretilmesinde sanayileşmiş ve bilgi toplumu ülkelerin söz sahibi olmaya devam etmekte oldukları ve devam edecekleri görülmektedir.

Bu gerçekten hareketle sektörü, fiyat-maliyet rekabetinden ziyade kalite rekabetinin belirleyici olduğu, üst sınıf yüksek kalitede moda, marka, bilgi bazlı ürünlerin üretildiği ve satıldığı bir yapıya dönüştürmek gerekmektedir.

Sektörde yatırım yerleri, daha ziyade büyük yerleşim merkezlerinde yoğunlaşmıştır. İşgücü, enerji, vs, gibi faktörler dikkate alındığında bu bölgelerin yatırım yeri olarak değerlendirilmesi rantabl olmamaktadır. Dolayısıyla bu bölgelerde yeni işletmelerin kurulması ve salt kapasite arttırıcı yatırımlar teşvik edilmemelidir.

Bunun yerine; kaliteli yeni ürün tipleri geliştirilip, üretim ve verimliliği arttıran, esneklik kazandıran, küçük partileri işleyebilen, özel niş ürünleri üreten, başta yüksek performanslı teknik tekstiller olmak üzere bilgi yoğun ürünleri üreten, enerji, su, kimyasal madde ve hammadde kullanımında tasarruf, geri kazanım ve tekrar kullanım sağlayan, çevre dostu üretimi destekleyen, Ar-Ge, Ür-Ge ve yenilikçilik yeteneklerini geliştiren, yeniden yapılanma, yerleşim, yurtiçi ve yurtdışı şirket evlilikleri sonucu gerekli olacak modernizasyon ve yenileme yatırımları teşvik edilmelidir.

Ayrıca hammadde üretiminin yerli kaynaklardan ve yeterli miktarda karşılanabilmesi için petrokimya yatırımları ile pamuk yatırımlarının desteklenmesinde fayda görülmektedir.

Konfeksiyon sanayinin emek-yoğun yapısı nedeniyle şu anda en yoğun olarak bulunduğu ve Türkiye’de işçiliğin en pahalı olduğu İstanbul’da mevcudiyetini orta ve uzun vadede sürdürebilmesi çok zordur. Bu nedenle konfeksiyon sanayisinde emek-yoğun dikim ve dikim sonrası işlemlerin 5084 sayılı Kanun kapsamında teşvik alan illere kaydırılmasında fayda vardır.

Sentetik elyaf ve iplik üretimi diğer petrokimya sanayii alt sektörleri ile birlikte primer tekstil sanayii de dünyanın en sermaye-yoğun sanayi dalıdır. Bunların Anadolu’ya (5084 sayılı Kanun kapsamındaki illere) taşınması, konfeksiyon sanayinin üretim kısmının (gövdesinin) taşınmasından farklı olarak, taşındıkları illerde fazla bir iş imkânı sağlamayacağı gibi, esasında çok zordur ve hatta birçok durumda fiziksel ve ekonomik nedenlerle imkânsızdır. Uygulanması gereken politika, primer tekstil sanayiini tüm Anadolu’ya yaymaya çalışmak yerine, İstanbul dışındaki mevcut tekstil üretim merkezlerinin, bilinçli bir şekilde kümelere dönüştürülmesinin teşvik edilmesidir.

İplik üretimi konusuna gelince; Türkiye’de yeni iplik fabrikalarının kurulmasından ve mevcutların salt kapasite arttırıcı yatırım yapmalarından kaçınılmalıdır. Modernizasyon ve yenileme yatırımları yapılırken sentetik sektöründe katma değeri yüksek ürünler, pamuklu sektöründe ise işletmelerin daha ince, daha tüysüz (kompakt

iplik) ve karışım iplikler üretebilme yeteneği kazanmalarını sağlayacak yatırımlara öncelik tanınmalıdır. Ring ve OE-iplik teknolojisine rakip olarak air-jet teknolojisi gelişme şansına sahiptir. Daha uzun vadede ise friksiyon ve elektrostatik eğirme teknolojilerinin yaygınlaşması söz konusudur. Dolayısıyla bu modern teknolojilere yatırımlar kısıtlanmamalıdır.

Türkiye’de genç sayılabilecek ve yeterli kapasitede bir dokuma parkı mevcuttur. Dolayısıyla mevcut dokuma parkının modernizasyonu ve yenilenmesi sırasında, mevcut kapasitenin daha etkin kullanımını, özel ve karmaşık dokumaları üretebilme yeteneği kazanılmasını sağlayıcı yatırımlara öncelik tanınmalıdır.

Örme sanayisine, ucuz ve sıradan mallar yerine, modaya yönelik, yüksek kaliteli ve yüksek performanslı özel ürünler üretebilecek bir yapı kazandırılması gereklidir. Kapasite artırıcı yatırımlar yerine, mevcut atkı ve çözgü örme makine parkının etkin ve verimli bir şekilde kullanılması için esneklik kazandırılmalı ve gereken noktalarda yenilenmesi ve modernizasyonu sağlanmalıdır. Non-woven yüksek performanslı özel lifler ve/veya özel polimerler ve özel katkı maddeleri kullanarak çok fonksiyonlu giysi ve ev tekstilleri ile yüksek performanslı teknik tekstiller için uygun non-woven tekstil yüzeyi üretimi olanakları araştırılıp geliştirilmelidir.

Tekstil terbiye sanayisinin ucuz sıradan malların terbiyesinden ziyade modaya yönelik, yüksek kaliteli ve yüksek performanslı özel ürünlerin yenilik ve know-how yoğun terbiye işlemlerini gerçekleştirebilecek bir yapı kazanmasına öncelik tanınmalıdır. Gelişmiş ülkelerde kullanılacak tekstil ürünleri için çevre dostu tekstil üretimi zamanla zorunlu olacağından, çevre dostu üretim teknolojilerine öncelik verilmelidir. Enerji ve suyu tasarruflu kullanan ve bunların geri kazanımını sağlayan üretim teknolojileri kullanılmalıdır. Çevre dostu olmaları nedeniyle tekstil terbiyesinde başta enzimler olmak üzere biyolojik yöntemlerin kullanımına öncelik tanınmalıdır.

Konfeksiyon orta vadede üst sınıf modaya yönelik ürünler ve moda-marka ürünlerin üretimine yönelik olarak özgün tasarım, kalite, verimlilik, markalaşma, pazarlama ve dağıtım kanalları oluşturma yeteneklerini arttıracak yatırımlar ve faaliyetlere öncelik verilmelidir. İstanbul’un uluslararası düzeyde bir moda merkezi haline getirilmesi için faaliyetler ve girişimler sürdürülmelidir. Yönetim, tasarım, satın alma ve pazarlama İstanbul’da kalmak üzere emek yoğun üretimin adımlarının Anadolu’ya kaydırılmasını sağlayabilecek yönetim modellerinin yaygınlaştırılması faaliyetlerine öncelik verilmelidir.

KOBİ’lerin ortak koleksiyon hazırlamalarını, satın almalarını, pazarlamalarını ve hatta dağıtım kanallarına sahip olmalarını sağlayabilecek organizasyon modelleri-

nin yaygınlaştırılması faaliyetleri desteklenmelidir. KOBİ'lerin eğitim seviyesinin yeterli olmaması nedeniyle KOSGEB gibi destekleyici kurumlarda çalışan uzmanların bu konuyla ilgili somut modeller üreterek KOBİ sahiplerinin anlayacağı dilde bu modelleri uygun toplantılarda anlatmalıdır. Proje hazırlama KOBİ'lere değil, KOSGEB uzmanlarına ait bir görev olmalıdır.

Kişiyeye özel üretimin önem kazanmasıyla gündeme gelecek tekno-terziliğin uygulanabileceği CAD, CAM teknolojilerinin kullanıldığı bilgisayar tümleşikli üretim sistemlerinin geliştirilmesi ve kullanımı için yapılacak yatırım ve faaliyetlere öncelik verilmelidir.

Akıllı giysiler, ev tekstil ürünleri ve teknik tekstillerin geliştirilmesini ve özel üretimlerini sağlamaya yönelik olarak, başta Ar-Ge ve eğitim çalışmaları olmak üzere, her türlü yatırım ve çalışmalar en üst düzeyde desteklenmelidir.

Türkiye'de pamuk ekim alanlarının arttırılması ve rekoltenin istenilen evsafı ve miktarda sağlanabilmesi için gerekli destekleme politikalarının oluşturularak, ekim öncesinde ilan edilmesi gerekmektedir. Özellikle Ege pamuğunda ve seçilmiş iyi kalite Güneydoğu Anadolu pamuklarında mevcut üretim tarzı (elle hasat, çapa ile yabancı ot mücadelesi) kontrollü ve bilinçli bir şekilde sürdürülmelidir. Bu pamukların makine ile hasadından kaçınılmalıdır. Elle pamuk toplama sırasında kontaminasyonu önleyecek ve rollergin çırpırlamanın bilinçli bir şekilde yapılmasını sağlayacak önlemler alınmalıdır.

Kaliteli ince pamuk ipliği üretiminin Türk tekstil sanayisi için öneminin artmasıyla, uzun şapelli pamuk elyafına talep de artacaktır. Tamamına yakını, Mısır ve ABD başta olmak üzere, yurtdışından ithal edilen uzun şapelli pamuk elyafı üretiminin Türkiye'de ekonomik bir şekilde üretilebilmesi için gayret gösterilmelidir. Renkli pamuktan dokunduktan veya örüldükten sonra hiçbir kimyasal madde kullanılmadan hidrofileştirilen renkli pamuklu ürünler, çevre dostları tarafından ideal kabul edilebilecek ürünler olacaktır. Türkiye'de bunu gerçekleştirebilecek bilgi birikimi mevcuttur. Bu bilgiyi değerlendirmek ve avantajlı olabileceğimiz bir niş ürün üretimini gerçekleştirebilmek için renkli pamuk üretiminin desteklenmesi faydalı olacaktır.

Anavatanı Türkiye olan angora (Ankara tavşanı kılı) ve moherin (tiftik, Ankara keçisi kılı) üretiminin ve işlenmesinin geliştirilmesini sağlayacak önlemler alınmalıdır. Bu kıymetli liflerin olumlu Türkiye imajı ile özdeşleştirilmesi ve tüketimlerinin, dolayısıyla da üretimlerinin arttırılması için gayret gösterilmelidir.

Türkiye Avrupa'nın en büyük sentetik elyaf üreticisidir. Bununla birlikte Doğu, Güneydoğu ve Güney Asya ülkelerinde aşırı artan üretim kapasitesi ve bu ülke-

rin haksız rekabet uygulamaları sonucu, sentetik lif sanayisinde kapasite kullanım oranları düşerken, Türkiye ihraç ettiğinden daha fazla sentetik elyaf ithal eden bir ülke haline gelmektedir. Bu çelişkinin giderileceği ve düşük kaliteli, genellikle dumpingli Uzakdoğu menşeli sentetik elyaf ithalatının kontrol altına alınacağı mekanizmalar geliştirilmelidir. Önümüzdeki dönemde Türkiye’de mevcut sentetik elyaf üretim kapasitesinin artırılması hiçbir şekilde öncelikli olmayıp, modernizasyon ve yenileme yatırımlarının yanında yapılması gereken en önemli husus, özel performans özelliklerine sahip (2. ve 3. nesil) sentetik elyaf tipleri araştırılıp, geliştirilmesi ve üretilmesidir.

Dünyada standart iplik üretiminde kapasite fazlası vardır, dolayısıyla maliyetinin altına fiyatlarla satılan bu ipliklerde Türkiye’nin rekabet şansı yoktur. Türk iplik sanayisinde mümkün mertebe tüysüz ve ince iplik üretimine yönelmekte fayda vardır. Penye ipliklerin ve özel doğal (organik pamuk, renkli pamuk, angora, moher) lifler ile yeni kimyasal lifleri de içine alacak şekilde yüksek değerli karışım ipliklerin üretiminin geliştirilmesi desteklenmelidir.

Türk tekstil sanayisinin son birkaç yılda ihracatı en fazla artan tekstil yüzeyi (kumaş) ürünlerinden birisi de denim kumaştan mamul giysiler olmuştur. Ancak Türkiye ihraç ettiğinden daha fazla denim kumaş ithal eder hale gelmiştir. Bu çarpıklığı önleyecek tedbirler alınmalı ve Türkiye’nin denim giysiler alanındaki lider pozisyonu geliştirilerek sürdürülmelidir. Yüksek katma değerli dış giyimlik kumaşların ve karmaşık dokumaların üretimi arttırılmalıdır. Özel lifler ve karışımlardan mamul özel iplikler kullanılarak tek ve çok katlı fonksiyonel ve özel kumaşların araştırılıp geliştirileceği, üretileceği bir ortam oluşturulmalıdır. Fonksiyonel ve çok fonksiyonlu özel kumaşların üretiminde, özel elyaf ve ipliklerle özel tek veya çok katlı dokuma, örme ve non-woven konstrüksiyonlarının oluşturulması kadar önemli olan bir husus da, uygulanacak olan bitim işlemleridir. Dolayısıyla özel bitim işlemleri uygulanarak üstün özelliklere ve/veya özel fonksiyonlara sahip kumaşları üretebilecek bilgi birikimi, teknoloji ve yetenekleri desteklenmelidir.

Yaşam tarzındaki değişimler emek ve enerjinin pahalılaşması nedeniyle, “kullan-at” ürünlerin kullanımı yaygınlaşacaktır. Özellikle bu tip ürünler için, spunbond, spunlace, meltblown gibi non-woven üretim yöntemleriyle geri kazanılabilir polimerlerden tek adımda üretilen ucuz tekstil yüzeylerinin önemi artacaktır. Nakliye giderleri nedeniyle, uzak ülkelere ihraç edilmelerinin zor olduğu da göz önünde bulundurularak, bu tip ürünlerin üretimi de belirli ölçüde desteklenmelidir. Normal tekstil yüzeylerine nazaran daha sağlam ve/veya daha hafif ve/veya daha akıllı olan yüksek performanslı teknik tekstillerin dünyadaki önemi ve kullanımı artacaktır. Türkiye’nin bu büyüyen cazip pazardan daha büyük bir pay alması hedeflenmektedir.

Kıymetli, modaaya yönelik giysiler ve ev tekstilleri için çok küçük kumaş partilerinin, hatta müşteriye özel bir elbiselik, bir takımılık kupon kumaşların önemi artacaktır. Dikişsiz kazak teknolojisiyle üretilmiş ürünlerin kullanımı yaygınlaşacağından, bunların üretimine de önem verilmelidir. Organik pamuktan kontrollü bir şekilde üretilen sertifikalı organik ürünlerin önemi artacaktır. Türkiye bu pazarda muhakkak piyasa oluşturuocu lider ülke olmalıdır. Konfeksiyonun ana hedef olduğu, ucuz standart (commodity) ürünlerden çekilip katma değeri yüksek ve daha pahalı ürünlere yönelmek için stratejiler doğru belirlenmelidir.

Dünyada hazır giyim ve ev tekstilleri ürünlerinin tüketiminde meydana gelen ve gelmekte olan değişmeler de göz önüne alınarak çok hatlı bir yol izlenmelidir.

Hazır giyim başta olmak üzere tekstil sektörü tedarikçi ülke konumundan piyasa yapıcı ülke konumuna geçme stratejisine bağlı olarak pazarlama alanında da farklı bir politika uygulamalıdır. Pazarlama politikalarında pasif pazarlamadan aktif pazarlamaya geçilmelidir.

e-Ticaret, global tekstil ve konfeksiyon ticaretindeki en önemli gelişmelerden biri, pazar ve ürün farklılığı gözetmeksizin ticaretin global genişlikte e-ortama taşınmasıdır. Bu nedenle Türkiye, başta tekstil ve konfeksiyon ihracatındaki mevcut konumunu korumak üzere, global hedeflerine bağlı olarak e-ticaret altyapısını oluşturmalıdır. Altyapının oluşturulması üç tarafı ilgilendirmektedir. Kamunun altyapı hizmetleri, sektörel işbirliği ile oluşturulacak ortaklıklar ve sektör politikaları ile işletmelerin e-ortam uygulamalarıdır.

Deri ve deri ürünleri sektörünün temel amaçlarına ulaşabilmesi için gerekli öncelik ve tedbirler uygulanırken aşağıdaki politikalar göz önünde bulundurulmalıdır; deri sektörünün global hedefine ulaşmasında AB'ye katılım süreci önemli bir fırsat oluşturmaktadır. Bu hedefe ulaşabilmek için en önemli koşullardan biri ulusal ve uluslararası haksız rekabetin önlenmesi ve kayıtlı ekonominin sektörel bazda işlerlik kazanmasıdır. Buna uygun olarak Deri Organize Sanayi Bölgeleri, Avrupa Birliği'nin başta çevre olmak üzere ilgili kriterlerine uygun üretim koşullarını temin etmesi dolayısıyla, derinin üretildiği bölgeler arasındaki farklılıkların giderilmesi ve girdi maliyet yapılarında denge oluşturulması gereklidir.

Çevre ve sosyal maliyetler açısından oluşan haksız rekabetin giderilmesini sağlamak için arıtma tesisi olan Organize Sanayi Bölgelerindeki firmaların karşılaştıkları ilave maliyetlerde enerji, su vb. yapılacak indirimlerle OSB'lere taşınması teşvik edilmelidir.

Mevcut durumda deri sektörü katı atıklarının depolama alanlarının yetersizliği yanı sıra katı atık bertaraf tesislerindeki doluluk oranı en az 1 sene sonrasına kabul ta-

rihi verilmesine neden olmaktadır. Bu nedenle sektöre özel “Katı Atık Bertaraf ve Depo Tesisi” kurulması için Çevre Bakanlığı, AB fonları vb. kaynaklarla sektöre destek vermelidir. Kapsamlı bir yatırım maliyeti ihtiyacı nedeniyle sektörün bunu öz kaynaklarıyla gerçekleştirmesi bugünkü ekonomik koşullar altında pek mümkün gözükmemektedir.

Türk deri ürünleri üretiminde kullanılan büyükbaş ve küçükbaş ham derilerin büyük bir bölümü ithalatla karşılanmaktadır. Bu nedenle hem büyükbaş hem de küçükbaş hayvan varlığımızı ve başta ham deri olmak üzere elde edilen hayvansal ürünlerin kalitesini geliştirmeye yönelik kapsamlı bir hayvancılık politikası benimsenmelidir.

Sektörün hedeflerinin gerçekleşmesi amacıyla, stratejik olarak sektörün katma değeri yüksek ürünlerin üretimine ve pazarlanmasına odaklanması gerekmektedir. Bu tür ürünlerin dünya pazarlarında imaj oluşturmaları ve markalaşmasına da çalışılmalıdır.

Sektörün eğitilmiş insan gücünü oluşturma üzerine de yoğunlaşılmalıdır. Personel eğitimi için sektörel dernek, kurum ve kuruluşların da içinde olduğu ve KOSGEB ile TARGEV gibi kuruluşların desteği ve öncülüğünde oluşturulacak bir organizasyonla, çalışan personelin eğitimi düzeyinde çalışmaların başlatılması gerekmektedir. Deri sektörünün teknik eleman ihtiyacının karşılanması için Milli Eğitim sistemi içinde lise düzeyinde, daha ziyade konfeksiyon ve ayakkabıcılık üzerinde, nihai ürün tasarım ve üretimi bazında ve bireysel yetenek ve nitelikleri geliştirme yönünde eğitim gerçekleştirilmelidir. Deri üretim teknolojisi üzerinde yapılacak eğitimin külfetli, zahmetli ve pahalı olmasından dolayı ve yoğun uygulamalı ve geri beslemeli yapılmasının gerekliliğinden dolayı, lise eğitimi içinde yer almamalıdır. Mevcut okullarda eğitim programları güncel teknolojik değişiklikler ve ihtiyaçlara daha uygun hale getirilmelidir. Bunun yanında eğitim kalitesinin artırılması, özellikle Ar-Ge ve tasarım konusunda boşluğun doldurulacağı şekilde düzenlenmesi hedeflerin gerçekleştirilmesini kolaylaştıracaktır.

Altıncı Bölüm

SONUÇ

2023 yılı hedeflerine baktığımızda; 500 milyar USD tutarında ihracat, 1 trilyon USD dış ticaret hacmi, 60 milyar USD hazır giyim ihracatı, cari açığın azaltılması gibi önemli hedefler konulmuş durumdadır. Cari açığın azaltılması için önümüzdeki dönemde ithal edilen ara malının Türkiye’de üretilmesi teşvik edilebilir. Bu arada yurtdışında dampingli üretilen tekstil ara malı ürünleri, aynısını Türkiye’de üreten firmaları sıkıntıya sokmaktadır ve bu konuda da tedbirlerin alınması gerekecektir. Haksız fiyat rekabeti maliyetler nedeniyle birçok firmayı sıkıntıya sokmaktadır. Tekstil üreticisi de maliyetleri tutturabilmek için mecburen ithalata yönelerek ara malını dışarıdan almak zorunda kalmaktadır.

Özellikle konfeksiyon ve hazır giyim sektörünün dinamik ve sağlıklı büyümesine bağlı olarak birçok yan sektörün de büyüebileceği göz ardı edilmemelidir. Güçlü bir hazır giyim ve yüksek kapasite kullanımı halen ithal edilen ara mallarının Türkiye içerisinde üretilmesinin de önünü açabilecektir.

Tekstil üretiminde ara prosesleri gerçekleştiren kuruluşların sektöre zamanında hizmet verebilecek kapasitede olmaları çok önemlidir. Bu nedenle ara aşamaları gerçekleştiren şirketlerin kurulmasının engellenmemesi, bunun yanında sektördeki standartların takip edilerek üretimin yasal prosedür içerisinde sürdürülmesinin sağlanması yeterli olmalıdır.

Ara malı ithalatına konulan vergilerin kısa vadede ara malı üretimini artırmaması nedeniyle sektörde üretim maliyetlerini artırıcı rolü olabileceği göz ardı edilmemelidir. Bunun yerine uzun vadeli programlarla ara malı ithalatının yerli üretimle ika-me edilmesine destek verilmesi yeterli olacaktır. Ara mal ithalatına konulan vergiler sektörün rekabet yeteneğini olumsuz etkilemektedir.

Tekstil sektöründeki sorunların daha hızlı, etkin ve koordineli çözülebilmesi için “Tekstil Bakanlığı” veya “Müsteşarlığı” şeklinde örgütlenmeye ihtiyaç bulunmaktadır. Bu durumda tekstil sektörü daha etkin bir şekilde kamuyla işbirliğini sağlayabilecektir.

MÜSİAD Bursa Şubesi’nin yapmış olduğu çalışmada kalifiye eleman eksikliği bulunduğu tespit edilmesi, tekstil üretiminde kullanılan makine ve aksamının ithal ağırlıklı olması gerek maliyetleri tutturmada, gerekse kaliteyi yakalamada önemli sıkıntılara yol açmaktadır. Türkiye’nin kendi tekstil teknoloji ve makine-lerini üretiyor olması sektörün geleceği açısından önemli bir atlama taşı olacaktır. Bunun yanında işgücü kalite ve verimliliğinin artırılması için okullarda sektörün bir branş haline getirilmesi, iş kurumu tarafından vasıfsız işçilerin tekstil fabrikalarında uygulamalı eğitimden geçirilmesi faydalı olacaktır. Özellikle 2023 hedefinin büyüklüğü düşünüldüğünde bu tedbirlerin ivedilikle alınması gerekmektedir.

60 milyar USD ihracat hedefi olan Türk tekstilinin üretim ölçeğini dünya standartlarına yükseltmesi sabit maliyetlerinin toplam maliyetler içerisindeki payını azaltacağından, üretim yapan firmaların ihtisaslaşarak birleşmeleri rekabet açısından önemli fırsatları da beraberinde getirecektir. Bunun için sektörde ortaklık kültürünün oluşturulmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Yaklaşık 10 milyar USD civarında ihracat yapan tekstil sektörünün 60 milyar USD ihracat yapabilmesi, yani 10 yılda 6 kat ihracat artışı sağlayabilmesi için ciddi bir planlama yapılmalıdır. Son verilere göre önemli bir yükseliş problemi yaşayan sektörün bahsedilen hedeflere varabilmesi için yukarıda belirtilen ödevleri sırasıyla yerine getirmesi gerekmektedir. Mevcut yapıya bağlı kalınarak “fasoncu” zihniyetle hareket edildiği takdirde, 2023 yılı hedefinin tutabilmesi için ana girdi maliyetleri 5 kat artmalıdır. Kaldı ki “fasoncu” olmak demek işgücü ücretlerinin ucuz olduğu ülkelerle rekabet etmek demek olacağından, gelecekte rekabet şansı daha da azalacaktır.

Global durgunluğun yaşanmakta olduğu günümüzde bu durgunluğun henüz bit-tiğine dair sinyaller gelmemektedir. Bu nedenle özellikle akreditif olmadan, hiçbir güvence olmadan ihracat yapmak son derece risklidir. Büyük firmaların zorlandığı, battığı veya el değiştirdiği günümüzde, mümkün olduğunca ihracat yaparken te-

minatlı veya garantili satış yapmaya dikkat edilmelidir. Türk tekstil sektörü kendi aralarındaki kıyasıya rekabet nedeniyle yurtdışı firmaların bu şekilde çalışma talebine hayır diyememektedirler. Sektörün bu konuda tek sesli olması durumunda yurtdışı firmaların teminat vermek zorunda kalacakları unutulmamalıdır. Bunun için düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır. Zira “açık hesap” olarak adlandırılan teminatsız ihracatın önemli boyutlara ulaşması ve bu rakamların durgunlukla mücadele etmekte olan başta İngiltere olmak üzere İtalya ve Fransa’yı da içermesi gelecek açısından kaygı vericidir.

Deri sektörünün yurtdışı hammadde bağımlılığının azaltılması için hayvancılık sektöründe de önemli reformlara ihtiyaç bulunmaktadır. Derilerin uluslararası kaliteye ulaştırılması teşvik edilmelidir. Emek yoğun çalışan sektörün teknoloji ve makineyi daha fazla kullanabilmesi, üretime yönelik makine yatırımları için başta Ar-Ge olmak üzere makine yatırımları teşvik edilmelidir.

Sektörün standartlarının iyice belirgin olması ve kurumsallaşması son derece önemlidir. Saya ithalatına bağımlılığın azaltılması için iç piyasanın aynı ürünü üretebilecek bir fiyatlamayı yapabilmesine imkân tanınması hem cari açığın azalmasına hem de sektör girdi maliyetlerinin kur riski taşımasına engel olacaktır

Elimizde bulunan diğer bir alternatif de Dünya’nın moda merkezi olarak kendini kabul ettirecek bir Türk tekstili “basic” ürünler veya fasoncu olmak yerine, daha katma değeri veya yüksek, teknolojik veya marka ürünler oluşturularak bu hedefin zorlanmasıdır.

Keşfedeceğiniz Çok Şey Var...

Doğanın yeşilinin ve denizin mavisinin buluştuğu
West Wall Marina Villaları,
özel konumu ve seçkin mimari yapısıyla
sizleri bekliyor.

- 7 farklı tipte, 64 villa • West İstanbul Marina'nın yanında • Atatürk Havalimanı'na 17 km, IDO İskeleleri'ne 7 km, Taksim'e 30 km, Levent'e 32 km, TEM bağlantısına 6, E-5 bağlantısına 3 km • 1.5 km'lik sahil şeridi • Geniş rekreasyon alanları ve parkları • Skidmore Owings and Merrill tasarımı • Estetik ve ferah mimari • Genel ve özel yüzme havuzları, çocuk parkları, spor alanları, alışveriş noktaları • Özel plaj, yat kulübü, yelken okulu, • Seçkin restoran ve kafeler • Yüksek tavanlı ve kullanışlı mimari • Fonksiyonel, ferah mutfak ve banyolar • Kapalı garaj • Bahçe • Deniz manzaralı teras

JURAK Tekstil iştirakidir

Betüduvarı Yapıları İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Yakuplu Marmara Mahallesi Ulusum Caddesi No:28 West Wall Marina Villaları Beylikdüzü / İstanbul
Telefon :90 212 850 2 555 Fax : 90 212 850 2 500 www.west-wall.com

WestWall Marina Villaları Bir BatıDuvarı Tescilli Markası ve Projesidir.

BATI
JUVARI
projesidir